BIBLIOTHECA · UNIV · HELS
SOLI · SAPIENTIÆ

Jalmari Finne

Luru Kiljunen ja hänen Hömppänsä

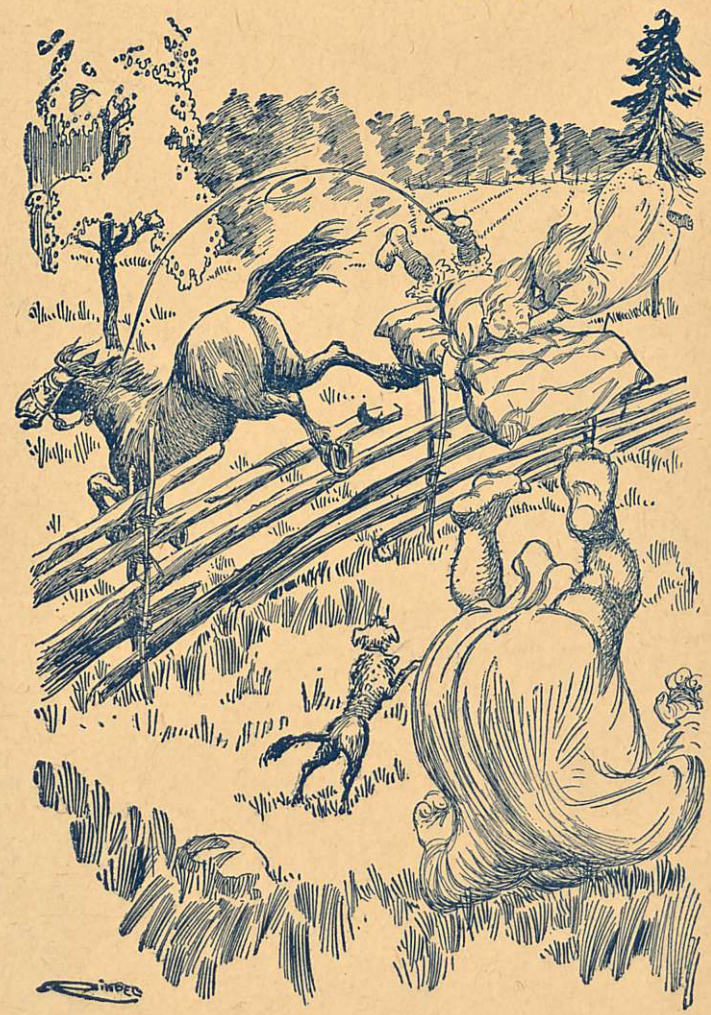

Kustannusosakeyhtiö Otava

LURU KILJUNEN JA HÄNEN HÖMPPÄNSÄ

LURU KILJUNEN
JA
HÄNEN HÖMPPÄNSÄ

KIRJOITTANUT
JALMARI FINNE

KUVITTANUT
R. RINDELL

HELSINGISSÄ
KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ OTAVA

Kustannusosakeyhtiö Otavan
kirjapaino, Helsingissä, 1919

KILJUSTEN PERHEJUHLA.

Vuosi vuodelta on ihmisten tapana tulla vanhemmiksi, ja niin varttuivat Kiljustenkin ja Häthätäläisten lapset viimein täysi-ikäisiksi. Nämä kaksi perhettä olivat sukua toisilleen sillä tavalla, että rouva Kiljunen ja rouva Häthätäläinen olivat sisarukset. Sukulaiset tavallisesti elävät keskenään huonossa sovussa. Kiljuset eivät pitäneet Häthätäläisistä, koska nämä olivat tyhmiä, ja Häthätäläiset kadehtivat Kiljusten mainetta ja sanoivat heitä räyhääjiksi. Ja vaikka Häthätäläiset olivat varakkaita, niin he kadehtivat Kiljusia, jotka olivat tulleet heitä rikkaammiksi.

Tuli päivä, jona Kiljuset ja Häthätäläiset yhtyivät. Tämä tapahtui isä Kiljusen täyttäessä kuusikymmentä vuotta.

Näissä pidoissa joutuivat Mökö Kiljunen ja Tarapaappa Häthätäläinen kihloihin kalanruodon vaikutuksesta. Ihmiset menevät tavallisesti kihloihin rakkaudesta, rahojen tähden tai jostain muusta syystä. Mökö joutui tähän onnellisuudentilaan kalanruodon tähden.

Juhla-aterian aikana sai Tarapaappa kalanruodon

etuhampaittensa väliin. Kun se tuntui kiusalliselta, pyysi hän serkkuaan Mököä ottamaan sen pois. Mökö kiskoi sitä ensin sormillaan, mutta ei onnistunut hommassaan.

— Koetetaan hampailla, sanoi hän.

Ja Mökö tarttui hampaillaan ruotoon ja alkoi kiskoa. Tätä hommaa he pitivät talon takana Pari sanomalehtimiestä, jotka olivat saapuneet pitoihin, näkivät tämän ja huusivat:

— He pussaavat!

Ja sitten he, jotka aina tekevät johtopäätöksiään liian pian, riensivät onnittelemaan nuoria. Ja sen tehtyään he kiiruhtivat ilmoittamaan kaikille muille Mökön ja Tarapaapan kihlauksesta. Toisten kätellessä ja onnitellessa he nousivat moottoripyöriensä selkään ja ajoivat asemalle, sähköttääkseen asiasta sanomalehdille, sillä he olivat oikeita sanomalehtimiehiä, jotka pitävät sitä merkillisenä asiana, että kaksi ihmistä menee kihloihin, ja laittavat sellaisesta tapauksesta sanomalehteen uutisen.

— Mitä sinä tällä tavalla hätiköiden menet kihloihin? sanoi isä Kiljunen Mökölle.

— En minä mennyt kihloihin, väitti Mökö.

— Mitä sinä sitten Tarapaapan suussa teit?

— Kiskoin kalanruotoa pois, vastasi Mökö.

— Ja pitäisikö meidän ilmoittaa Suomen kansalle, että kysymyksessä ei olekaan kihlaus, vaan kalanruodon kiskominen suusta, kiljaisi isä Kiljunen. Siitä ei tule

mitään, sillä kunnia minullakin on, eikä sitä häväistä tällä tavalla.

— Mutta eihän Suomen kansa vielä tiedä, että tässä on aiottu mennä kihloihin, sanoi Mökö.

— Kyllä se sen tietää, sanoi isä Häthätäläinen, joka oli kuullut, miksi sanomalehtimiehet ajoivat pyörillään kiireimmän kautta asemalle päin. Siitä on jo annettu sähkösanomalla tieto kaikille lehdille.

— Ja se on aivan sinun tapaistasi! kiljaisi isä Kiljunen. Sinä toimitat uutisia itse lehtiin, kun sinusta muuten ei puhuta mitään!

Tästä olisi voinut syntyä oikein täydellinen tappelu molempien perheitten välillä, elleivät sivulliset olisi tulleet sitä estämään.

Kun Häthätäläiset väittivät, että heilläkin on kunnia, niin päätettiin kihlaus pitää kihlauksena ja kuukautta myöhemmin viettää häät.

Ennenkuin ryhdymme kuvaamaan tätä ikimuistettavaa päivää, on mainittava muuan murheellinen seikka. Häpeän tunnustaa, että isä Kiljunen oli vanhoilla päivillään tullut hiukan väkeviin meneväksi. Tähän hänet oli houkutellut seurakunnan kirkkoherra, joka oli pannut sokuria olueen ja siten saanut sen käymään ja muuttumaan alkohoolipitoiseksi Ja kun hän oli suuri Kiljusen herrasväen ihailija, oli hän ristinyt tämän juoman »kiljuksi». Ja isä Kiljunen oppi tätä juomaa itsekin valmistamaan ja innostui sitä ryyppäämään, ja tämä muuttui hänessä viimein tavaksi. Häihin hän kaipasi

jotain vielä tätä väkevämpää. Ja sen hän sai varsansa kautta. Eläinlääkäri kirjoitti lääkettä varsalle ja kysyi silloin isä Kiljuselta silmää iskien:

— Pitäisi kai herra Kiljusellekin kirjoittaa jotain hyvää?

Isä Kiljunen vain hörähti vastaukseksi. Kun lääkkeet apteekista tuotiin, uskoi isä Kiljunen, että ne olivatkin häntä varten. Hän päätti juoman säästää häitä varten.

Tuli hääpäivä. Kaikki naapurit kutsuttiin niihin ja talo oli aivan täynnä kansaa. Kiljuset ja Häthätäläiset olivat niin juhlallisia, etteivät ennättäneet saada aikaan mitään erikoista ennen vihkimistä. Mutta silloin metakka ja sekamelska alkoikin.

Kun Mökö ja Tarapaappa olivat polvillaan kirkkoherran edessä ja Mökön piti antaa kirkkoherralle sormus, ei sitä löytynytkään mistään.

— Minne ihmeeseen sinä sen olet pannut? kysyi äiti Kiljunen.

— Kyllä minä sen housuntaskuun panin, vastasi Mökö.

— Katso, onko taskussa reikä, sanoi Luru.

Mökö tunnusteli.

— Täällä on reikä, sanoi hän.

— Sitten se on varmasti mennyt kenkääsi, sanoi isä Kiljunen.

— Ota se sieltä pois, sanoi äiti Kiljunen komentavalla äänellä.

BINOCH

Mökö totteli Siinä kaikkien nähden hän riisui kengän jopa sukankin jalastaan, ja sormus löytyi.

Ennen vihkimistä piti kirkkoherra puheen. Tänä aikana tunsi Mökö, että hänen täytyi saada sylkeä. Ei hän tiennyt, minne hän sylkäisisi. Hän aikoi jo sylkeä eteensä ja siis suoraan kirkkoherran kengille, kun isä Kiljunen huomasi poikansa kasvojen vääntеistä, mitä tämä hommasi, ja huusi:

— Et saa siihen!

Mökö oli polvillaan eikä tiennyt, minne hän siis saisi sylkeä. Viimein hän keksi keinon, hän alkoi polvillaan mennä pesän luo, avasi suupellit ja sylki sisään.

Olivathan Kiljuset tottuneet vaikka mihin tahansa, mutta sen he sentään ymmärsivät, ettei tämä ollut laisinkaan sopivaa. Isä Kiljunen ryntäsi Mökö kohden tukistaakseen häntä, sillä niinkuin muutkin isät ei hän ollut laisinkaan voinut ymmärtää, että poikansa oli tullut täysi-ikäiseksi eikä siis tukistaminen enää ollut sopivaa.

Mutta Mökö säikähtyi isänsä lähestyessä, hän ryntäsi pystyyn ja juoksi pihalle.

— Sulhanen karkaa! huusi kirkkoherra.

— Ottakaa sulhanen kiinni! huusi isä Kiljunen.

Kaikki ryntäsivät pihalle. Mökö juoksi talon ympäri ja koko hääväki hänen jälestään. Tiesi kuinka kauan tätä tällaista juoksua olisi kestänyt, elleivät kaikki takaa-ajajat olisi kääntyneet äkkiä ympäri, ottaakseen kiinni Mökön, jonka he uskoivat juoksevan heitä vas-

taan. Mutta Mökö oli tämän huomannut ja päästäkseen turvaan kiipesi ketterästi talon pihalla kasvavaan koivuun, siihen samaan, johon Kiljusen kissat ennen muinoin olivat joukolla kiivenneet. Täällä hän asettui oksalle istumaan.

— Tuletko sieltä alas! huusi isä Kiljunen.

— En tule, vastasi Mökö.

— Kyllä me sinut sieltä alas otamme, sanoi isä Kiljunen. Me kaadamme koivun.

Pian tuotiin saha ja isä Kiljunen alkoi sahata yhdessä kirkkoherran kanssa. Kaikki toiset seisoivat vieressä ja huusivat, sillä he uskoivat auttavansa sahaamista huudoillaan.

Kun koivu tietysti viimein olisi kaatunut ja ihmiset voineet joutua sen alle, huusi isä Kiljunen:

— Menkää kaikki alta pois.

Ja kaikki menivät samalle puolelle turvaan.

Mökö pelkäsi puun kaatuessa loukkaantuvansa ja sen vuoksi hän hyppäsi oksalta alas juuri keskelle ihmiskasaa. Kaikki kaatuivat ja siinä he nyt sätkivät päästäkseen jalkeille.

Mökö tietysti putosi päällimmäiseksi ja ryntäsi aivan heti uudelleen pakoon. Kirkkoherra huomasi sen ensimmäiseksi ja huusi:

— Tuolla sulhanen menee. Ottakaa kiinni!

Isä Kiljunen nousi aivan julmistuneena maasta ja pui nyrkkiään pakenevan Mökön jälkeen.

— Kyllä me sinut vielä kiinni otamme! huusi hän.

Sitten hän kääntyi hääväen puoleen ja lausui:

— Mutta kun ajo voi kestää kauan, on ensin otettava piiskaryyppy.

Hän meni noutamaan varsalle aiotun lääkepullon ja antoi siitä jokaiselle ryypyn. Arvaahan, että juoma, joka olisi tehnyt varsan jälleen pirteäksi, saattoi ihmiset aivan vikkeliksi. Kun siis koko hääväki läksi ajamaan Mökö̈ä takaa, kiisivät he sellaista vauhtia, että Kiljuset olivat vähällä jäädä viimeisiksi.

Mökö oli paennut metsään. Sen laitaan tultuaan hääväki jakaantui suureksi piiriksi ja sitten rynnättiin eteenpäin.

Metsän keskellä oli salapolttajien viinatehdas. Kun viinankeittäjät näkivät tämän suuren joukon ryntäävän tulista vauhtia eteenpäin, läksivät he karkuun.

Isä Kiljunen ensimmäisenä saapui viinanpolttopaikalle. Hän haisteli ilmaa, hymyili, haisteli uudelleen ja lausui viimein:

— Täällähän on oikea riemun paikka.

Hän alkoi huutaa ja hoilata, ja kun kaikki luulivat isä Kiljusen saaneen Mökön kiinni, juoksivat he kiireimmän kautta paikalle.

Mutta eihän siellä ollut mitään Mökö̈ä, ei muuta kuin isä Kiljunen suuren viinapannun ääressä.

Tänne kaikki jäivät kokoamaan voimiaan ajojahtia varten.

Tällä välin oli Mökö kiertänyt metsässä ja pujahtanut kotiaan. Kun talo oli tyhjä, kokosi hän hiukan tava-

roita ja meni asemalle lähteäkseen Helsinkiin pakoon. Helsinki on suuri kaupunki ja sinne hän aina tiesi voivansa piiloutua.

Matkalla tulivat sanomalehtimiehet, jotka olivat saaneet kutsun häihin, mutta olivatkin myöhästyneet, häntä vastaan.

— Joko häät ovat olleet? kysyivät he.

— Jo, vastasi Mökö, ja hääväki on metsässä.

Sanomalehtimiehet ihmettelivät kyllä sitä, mutta eivät kyselleet sen enempää. Kun he saapuivat Kiljusten taloon, ei siellä ollut ketään. He katselivat ja kuulostelivat ja pianhan he pääsivät selville siitä, missä metsässä hääväki oli, sillä sieltä kuului iloista laulua ja renkutusta.

Mutta kyllä laulu loppui, kun sanomalehtimiehet ilmoittivat tavanneensa Mökön matkalla asemalle päin.

Koko hääväki ryntäsi heti sinne.

Saavuttuaan asemalle oli Mökö jo ennättänyt edellisessä junassa mennä tiehensä. Kaikki jäivät siis odottamaan seuraavaa.

Mökö riensi heti Helsinkiin tultuaan Söörnääsin puolelle, sillä tässä taajaan asutussa kaupunginosassa hän uskoi varmasti voivansa piiloutua. Hakaniemen torilla hän tapasi pari nuorta miestä, joille hän selitti asiansa ja kysyi, oliko näiden tiedossa mitään sopivaa asuntoa hänelle. Miehet innostuivat heti asiaan ja selittivät, että isä Kiljunen oli osoittanut porvarillista mieltä vainotessaan poikaansa sen vuoksi, että tämä oli

tahtonut sylkeä pappia varpaille. Näin he nimittäin olivat käsittäneet Mökön kertomuksen. Tosinhan Mökö koetti korjata kertomusta ja selittää, että hän oli sylkenyt pesään, mutta sitä ei enää otettu kuuleviin korviin. Pääasia oli, että isä Kiljunen oli porvari. Ja siksi oli hänen hommiaan vastustettava.

Nuoret miehet kokosivat heti ympärilleen suuren joukon väkeä ja nyt marssittiin oikein joukolla senaatintorille, missä Suomen kansa aina on tottunut ratkaisemaan kaikki asiansa, sekä suuret että pienet. Täällä muuan maalarinkisälli piti kansalle puheen siitä, millä tavalla porvarit sortavat ihmisiä. Juuri puheen aikana saapui koko hääväki torille, Kiljuset, Häthätäläiset ja kirkkoherra etunenässä. Maalarinkisälli arvasi heti, keitä nämä olivat, ja kehoitti läsnäolijoita viheltämään heille. Ja kyllä Suomen kansa aina viheltää osaa. Ilmassa kuului oikein hurja ja kimeä vihellys, sellainen, että isä Kiljusen selkäpiitä karmi ja äiti Kiljusen nenä tuli aivan siniseksi

Mutta eihän poliisilaitos tällaista voinut rauhassa katsella. Suuri kansanmellakka oli tulossa, se oli jollain tavalla estettävä. Senaatista oli kamaritoimituskunnan päällikkö puhelimella ilmoittanut poliisimestarille, että hänen täytyi vastata pääkaupungin turvallisuudesta. Poliisimestari silloin rohkeasti meni suuren poliisijoukon kera torille ja vangitsi Mökön, koska hän oli yksinään ja toisia sen sijaan niin paljon. Mökö vietiin poliisikamariin.

Mutta sillä välin kansanjoukko piti uuden kokouksen, jossa se huusi poliisilaitoksen alas ja, sitten se kokoontui poliisikamarin edustalle ja vaati Mököä vapautettavaksi ja poliisimestarin eroa.

Poliisimestari ei taipunut, mutta silloin maalarinkisälli kääntyi sotaväen puoleen ja vaati sitä auttamaan. Sotaväki marssi aseellisena poliisikamarin eteen ja ilmoitti, että ellei Mököä päästetä vapaaksi, ryhtyy se asevoimalla toimimaan.

Poliisimestarin täytyi silloin alistua, ja Mökö päästettiin vapaaksi.

Olisihan luullut, että herrasväki nyt olisi päässyt kotiaan jatkamaan häitä, mutta niin ei käynyt. Maalarinkisälli ilmoitti silloin sotaväelle, että isä Kiljunen oli suuri roisto, joka jo monesti ennen oli rikkonut rauhan Helsingissä kaikenlaisilla odottamattomilla tempuillaan. Olihan hän siinä tavallaan oikeassa, eikä siis kukaan voinut väittää hänen sanojaan valheeksi. Seurauksena tästä oli, että nyt isä Kiljunen vangittiin.

Sanoin kuvaamaton oli se hetki, jolloin äiti Kiljunen Lurun seurassa ja koko Häthätäläisten joukko ryntäsi prokuraattorin luo vaatien isä Kiljusen vapauttamista. Prokuraattori uhkasi erota virastaan, ellei isä Kiljusta päästetä vapaaksi. Senaatin asema tuli aivan horjuvaksi tämän rettelön vuoksi. Kaikki oli niin sekaisin kuin suinkin olla saattoi. Sanomalehdet olivat täynnä kirjoituksia tästä asiasta, porvarilliset lehdet syyttivät sosialisteja siitä, että nämä harjoittivat vääryyttä por-

2 — Luru Kiljunen ja hänen Hömppänsä.

varillisia kohtaan. Sosialistiset lehdet taas vakuuttivat, että kaikki porvarit täytyi vangita, jotta maahan tulisi oikea järjestys.

Kaiken tämän suuren sekamelskan ratkaisi rotta, joka eksyi isä Kiljusen vankikoppiin. Arvaahan, että isä Kiljunen parkaisi pahasti, kun rotta yöllä puri häntä juuri nenänpäähän. Koko vankila havahtui unesta tämän huudon kuullessaan. Vartija tuli koppiin, jolloin isä Kiljunen ryntäsi hänen ohitseen vapauteen, eikä kenenkään mieleen juolahtanutkaan pidättää häntä, niin hämmästyneitä kaikki olivat.

— Murha, murha! huusi isä Kiljunen juostessaan pitkin katuja

Poliisilaitos riensi heti liikkeelle. Kaikista sotalaivoista valaistiin kaupunkia suurilla valonheittäjillä. Palokunta oli valmiina saapumaan ruiskuineen ja paloportaineen, jos sattuisi tulipalo syttymään. Ei kukaan tiennyt, miksi se syttyisi, mutta ainahan voi odottaa, että sellainenkin ilmaantuu.

Ja isä Kiljunen juoksi pitkin katuja ja saapui siihen hotelliin, missä Häthätäläiset ja Kiljuset olivat. Nämä eivät tietystikään olleet laisinkaan nukkuneet, ja Tarapaappa, joka yhä vielä oli morsiuspuvussaan, vaikka se oli aivan risainen, itki kaiken aikaa.

Ilo oli arvaamattoman suuri, kun isä Kiljunen ilmestyi heidän seuraansa.

— Mennään hiljaa pois, jotta kukaan ei huomaa meitä, sanoi isä Kiljunen.

Ja Kiljuset olivat todellakin sillä kertaa aivan hiljaa. He kulkivat varovaisesti pitkin katuja, joilla ihmiset liikkuivat hätääntyneinä lueskellen sähkösanomia, mitä sanomalehdet kiireimmän kautta olivat painattaneet, ilmoittaen, että valtiollinen asema oli jälleen niin sekava kuin suinkin ajatella saattoi.

Herrasväki ei mennyt edes asemalle, vaan asteli maantietä pitkin kotiaan kohden Ja tässä metakassa oli isä Kiljunen kokonaan unohtanut, että hänen piti tukistaa Mökö̈ä. Hän muisti sen vasta kotona, ja siellä hän sen tekikin oikein perusteellisesti.

Kiljuset olivat päässeet kotiaan jatkamaan hääjuhlaa. Mutta Suomen kansa ryhtyi riitelemään siitä. kellä on valta, porvareilla vai sosialisteilla.

MITEN LURU JOUTUI SULHASEKSI.

Kiljusten tullessa kotia oli jo myöhäinen ilta ja aivan pilkkopimeä. Kun vihkiminen oli jäänyt kesken, kysäisi kirkkoherra, jatketaanko sitä nyt, vai siirretäänkö toiseen päivään. Isä Kiljusen mielestä oli jatkettava heti, isä Häthätäläinen tahtoi sen lykättävän seuraavaan päivään. Tästä he kauan aikaa riitelivät.

Mökö ei sanonut mitään, hän vain seisoa mökötti, sillä hän oli hiukan kiukuissaan siitä, että oli saanut isältään koko häävaen nähden selkäänsä.

— Sinne minä en mene, mutisi hän, menköön joku toinen!

Ja hänellä oli oma tuumansa, jonka hän pani täytäntöön. Tämä kävi mahdolliseksi sen kautta, että huoneessa oli aivan pimeä. Ensin saivat nimittäin Kiljuset kauan aikaa etsiä tulitikkuja. Ja kun ne viimein löydettiin, niin huomattiin, ettei talossa ollut yhtään kynttilää. Sellaisia ei nimittäin Kiljusten talossa yleensä käytetty, koska he menivät nukkumaan pimeän tultua ja nousivat päivän valjetessa. Lamppuja heillä kyllä oli, mutta ainoassakaan ei ollut öljyä. Kun tuumailtiin,

vietetäänkö häät pimeässä vai ei, puhui Mökö veljelleen Lurulle näin:

— Minua niin kovasti yskittää ja minun täytyy sen vuoksi mennä ulos, sillä jos täällä rupean kesken kaikkea yskimään, suuttuu isä siitä ja antaa minulle selkään. Minä olen jo saanut aivan tarpeekseni enkä viitsisi enää ottaa lisää. Sinä veljenä voit tehdä minulle sen palveluksen, että seisot morsiamen vieressä siksi, kunnes minä tulen ulkoa Ei sitä kukaan pimeässä huomaa. Teethän sen minun tähteni?

— Kyllä minä teen, sanoi Luru, joka niinkuin kaikki Kiljuset oli hyvin hyvä ihminen. Minä seison sinun sijastasi siksi, kunnes tulet takaisin

Pimeässä ei kukaan huomannut, että Mökö hiipi salista pois, eikä sitäkään, että Luru asettui morsiamen viereen. Ei Tarapaappakaan sitä huomannut, sillä hän koetteli koko ajan järjestää morsiuspukuaan, joka Helsingin matkalla oli mennyt aivan rikki.

Olihan Luru hiukan levoton, kun Mökö niin kauan viipyi ulkona, mutta hän arveli, että kai veljensä viimein tulee oikeaan aikaan. Kun vihkitoimituksessa hänen vuoronsa tuli vastata, ottaako hän Tarapaappa Häthätäläisen aviovaimokseen, ei Mökö ollutkaan vielä palannut. Luru arveli silloin, että isä voi kauheasti suuttua ja piestä pahoin Mökö̈ä, jos huomaa tämän olevan poissa; sen vuoksi hän veljeään auttaakseen vastasi papille, niinkuin tapana on:

— Tahdon!

Kirkkoherra luki lukujaan ja vihkiminen päättyi. Mökö ei vieläkään ollut palannut.

Kaikki menivät onnittelemaan nuorta paria. Kun isä Kiljunen syleili sulhasta, huomasikin hän, ettei se ollut lihava Mökö, niinkuin olisi pitänyt olla, vaan laiha Luru.

— Sehän on Luru! huusi hän.

— Mikä on? kysyi äiti Kiljunen.

— Sulhanen!

— Kenen sulhanen?

— Tarapaapan sulhanen!

Aijai sitä huutoa, joka silloin syntyi! Kaikki huusivat yht'aikaa, Kiljuset, Häthätäläiset, kirkkoherra ja vieraat. Ei vielä koskaan oltu tällaista nähty, että morsian vihittiin väärän sulhasen kanssa. Lopulta isä Kiljunen ravisti Lurua ja sanoi:

— Mitä sinä siihen menit seisomaan?

— Kun Mökö yskitti, vastasi Luru.

Ja sitten hän selitti asian.

Vähän aikaa oli aivan hiljaista. Sitten sanoi Tarapaappa surkealla äänellä:

— Kenen vaimo minä sitten oikeastaan olen? Lurun vai Mökön?

— Niin, kenen vaimo hän on? kysyi isä kirkkoherralta.

— Tietysti sen vaimo, jonka kanssa on vihitty, vastasi kirkkoherra.

— Mutta minä en huoli vaimoa, sanoi Luru.

— Vai et huoli! huusi isä Kiljunen ja meni uhkaavana häntä kohden.

Luru tietysti livisti heti tiehensä, sillä hän arvasi varsin hyvin, että isänsä aikoi antaa hänelle selkään. Ja se oli todellakin isä Kiljusen aikomus. Hän ryntäsi pimeässä kovalla vauhdilla Lurua kohden, mutta kun tämä oli livistänyt tiehensä, niin tarttuikin isä Kiljunen kirkkoherran tukkaan kiinni ja ravisti oikein kovasti. Eihän kirkkoherraa sillä tavalla saa tukistaa, tuskin kukaan muu onkaan kirkkoherraa tukistanut kuin isä Kiljunen. Kirkkoherra suuttui tietysti tästä ja löi isä Kiljusta. Pimeässä oli vähän aikaa oikein tuima tappelu, johon toiset ottivat osaa.

Lopulta isä Kiljunen huomasi, että hän oli hyökännyt aivan väärään henkilöön käsiksi. Hän pyyteli kirkkoherralta anteeksi, mutta sen sijaan hän lupasi antaa molemmille pojilleen oikein tuntuvan kurituksen. Ja tätä tarkoitusta varten hän meni heitä etsimään.

Luru oli sillä välin tullut pihalle. Nurkan takaa tuli Mökö hänen luokseen ja kysyi:

— No, miten kävi?

— Minä sain Tarapaapan vaimokseni, vastasi Luru. Siihen sinä minut houkuttelit.

Ja nyt hän hyökkäsi veljensä kimppuun ja hekin alkoivat tapella. Mutta heidän riitansa loppui pian, kun he kuulivat isä Kiljusen kiljuen tulevan talosta huudellen poikiaan. Silloin yhteinen vaara teki heidät jälleen ystäviksi. He läksivät juoksemaan pakoon.

Mutta isä Kiljunen oli huomannut heidät, sillä ul-

R. INDELL

kona oli sentään siksi paljon valoa, että hän erotti kahden varjon kovaa kyytiä menevän pakoon.

— Tuolla ne ovat! huusi hän ja läksi jälestä juoksemaan

Tietysti kaikki muut seurasivat häntä.

Pojat arvasivat, etteivät he voi juoksemalla päästä pakoon suurta ihmislaumaa, ja menivät sen vuoksi talon aittaan turvaan sulkien oven jälestään.

Mutta Kiljuset olivat urhoollista väkeä ja samanlaisia olivat Häthätäläisetkin. He ryntäsivät aittaa kohden. Pojat olivat sulkeneet oven. Silloin isä Kiljunen paiskautui aitan ovea vastaan niin että jysähti, koettaen sillä tavalla rikkoa sen. Ovi kesti kuitenkin sen.

— Meidän täytyy se rikkoa jollain tavalla, sanoi isä Kiljunen. Kuka meistä on tukevin?

Kaikki sanoivat, että kirkkoherra oli lihavin. Hänet isä Kiljunen nyt otti eteensä, ja kun oven luokse tultiin, paiskasi hän tämän koko voimalla ovea vastaan. Ja niin tukeva oli kirkkoherra, että ovi rämähti rikki.

Olisi luullut, että Luru ja Mökö nyt olisivat antautuneet, mutta hehän olivat Kiljusia, jotka olivat urhoollisia. He päättivät puolustautua viimeiseen asti. Aseinaan he käyttivät kaikkea sitä, mitä aitassa oli. Ja siellä oli todella hyvin paljon kaikenlaista tavaraa. Häitä varten oli leivottu suuria limppuja. Niitä he nyt ryhtyivät viskomaan. Isä Kiljunen sai keskelle vatsaansa limpun niin että jymähti, jolloin hänen vähän aikaa täytyi haukkoa ilmaa, kun hengitys tahtoi loppua.

Sitten sai isä Häthätäläinen toisen limpun otsaansa, jolloin hän meni kumoon ja kaatoi samassa vaimonsa. Ja kun äiti Häthätäläinen oli lihava ja siis oli korkeana kasana maassa, lensi pitkä ja laiha isä Häthätäläinen suurena kaarena hänen ylitseen ja jalkansa osuivat Tarapaapan kaulaan, joka tietysti silloin meni kumoon. Ja limppuja sateli oikein tiheään.

Kun ne olivat loppuneet, ottivat pojat eräästä laatikosta omenia ja alkoivat niitä viskellä. Kirkkoherra oli sillä välin päässyt pystyyn jälleen, ja ensimmäinen omena, joka oli mätä, osui hänen nenäänsä ja jäi siihen kiinni. Seuraava meni suoraan äiti Kiljusen suuhun, joka juuri silloin sattui huutamaan. Mutta ei hän siitä säikähtynyt vähääkään. Hän puri sen kappaleiksi ja nieli vatsaansa.

Kun omenat olivat loppuneet, heittelivät pojat kaikkea, mitä käsiinsä sattui, puuastioita ja muuta.

Tällaista menoa kesti monta tuntia, sillä ei Kiljusten aitasta tavarat niin kovin pian loppuneet.

Isä Kiljunen huomasi, ettei hän poikiaan saa tällä tavalla kiinni, ja keksi tuuman, jonka avulla pakottaisi nämä antautumaan.

Kun ovi oli kirkkoherran lentäessä sitä vastaan mennyt rikki, nosti isä Kiljunen tallin oven saranoiltaan, kantoi sen aitan luo, nouti suuria nauloja ja vasaran ja nyt naulattiin tallin ovi oikein lujasti kiinni oviaukon eteen.

— Nyt he ovat siellä eivätkä pääse pakoon, sanoi

isä Kiljunen riemuiten. Kyllä me heidät viimein saamme käsiimme.

Pojat olivat aitassa ja ihmettelivät hiljaisuutta, joka vallitsi ulkopuolella. He eivät tienneet, mikä oli tulossa.

Isä Kiljunen lähetti kiireimmän kautta noutamaan pitäjän paloruiskun. Hevoset juoksivat täyttä laukkaa, niin kiire niillä oli, kun ruiskua tuotiin. Kaikki naapurit noutivat taloistaan rattaita ja tynnyreitä ja läksivät tuomaan vettä järvestä, naiset taas kiskoivat Kiljusten kaivosta vettä.

Isä Kiljunen toimitti tikapuut aitan seinää vastaan ja kiipesi katolle. Täällä hän teki läven kattoon ja suuntasi sisään ruiskun suihkun.

— Ja nyt pumputkaa oikein voimien takaa! huusi hän.

Ja kyllä kyläläiset pumppusivatkin. Hiki oikein virtasi heidän otsaltaan, niin uutteria he olivat.

Ja vettä alkoi valua aittaan suurena suihkuna. Ensin pojat menivät seinän viereen sitä pakoon. Mutta pian he huomasivat, että vesi alkoi aitassa nousta. He kiipesivät laatikkojen päälle. Vesi yhä nousi, sillä nyt oli jo tuotu toisetkin tikapuut aitan seinää vastaan ja niillä seisoi rivi miehiä, jotka ojensivat sankoja toisilleen ja sitten kaatoivat aittaan vettä.

Siellä nyt Mökö ja Luru uida plutikoivat ja vesi nousi yhä korkeammalle.

Kirkkoherra, joka oli vihoissaan siitä, että pojat

olivat häntä petkuttaneet vihkimätilaisuudessa, tahtoi nähdä, miltä nämä näyttivät vetisessä aitassa, ja kiipesi katolle. Arvaahan sen, ettei Kiljustenkaan katto sentään kovin vahva ollut. Kun lihava kirkkoherra tuli katolle ja kumartui aukosta katsomaan, kuului hirveä romahdus. Katto meni rikki ja kirkkoherra putosi niin että roiskahti aittaan ja tietysti veteen.

Kun kirkkoherra putosi veteen, niin hän päästi oikein kovan mölähdyksen.

— Mikä siellä nyt on? huusi äiti Kiljunen alhaalta.

— Kirkkoherra putosi aittaan, vastasi isä Kiljunen.

Nytpä kaikille tuli kiire katsomaan, miltä kirkkoherra näytti uidessaan vaatteet päällään, ja samalla he tahtoivat auttaa häntä. Syntyi oikea rynnäkkö, kun kaikki pyrkivät katolle. Jos katto ei ollut kestänyt kirkkoherran painoa, niin vielä vähemmän se kesti sellaisen suuren ihmisjoukon painoa. Kuului vain ritinä, ratina, pauke ja ryske, kun koko katto painui sisään ja kaikki ihmiset menivät sen mukana.

Siellä he nyt kaikki olivat, uivat ja pulikoivat.

Pelastamaan heidät pulasta ei tarvittu enää isä Kiljusenkaan kekseliäisyyttä, sillä vesi alkoi vähitellen valua aitasta pois. Tämä oli luonnollista, sillä eihän aitta ollut niin tiivis kuin saavi, vaan siinä oli kaikenlaisia rakoja, joista vesi pääsi virtaamaan, ja kun uutta vettä ei enää ajettu sisään, niin vähitellen kaikki olivat turvassa. Mutta märkiä he olivat, ihan likomärkiä.

Tässä touhussa kaikkien viha vähitellen laimeni, eikä kukaan enää oikein muistanut, minkä tähden he olivat vettä aittaan ajaneet ja miksi he sinne kaikki olivat joutuneet.

Kun vesi oli valunut pois, potkivat he rikki tallin oven, jonka isä Kiljunen oli oviaukkoon naulannut, ja pääsivät pihalle.

Oli jo tullut päivä ja kaikki kiirehtivät nukkumaan, niin väsyneitä he olivat, kun koko yön olivat tällä tavalla rehkineet ja rimpuilleet.

Loppujen loppu oli, että Tarapaappa, jonka oli pitänyt tulla lihavan Mökön vaimoksi, jolloin heitä olisi ollut lihava ja laiha yhdessä, tulikin Lurun vaimoksi, jolloin kaksi laihaa joutui yhteen.

Kului aikoja ja Tarapaapalle syntyi tyttö, joka heti alussa osoitti sellaista huutamiskykyä, että isä Kiljunen syystäkin saattoi sanoa:

— Eivät Kiljuset lopu, nyt on tullut uusi vesa lisää, ja se näyttää heti alun pitäen äänikykyään.

HÖMPÄN RISTIÄISET.

Tietysti Lurun lapselle oli annettava nimi ja sitä varten oli pidettävä ristiäiset, niinkuin tapana on. Vanhemmat valikoivat lapselle nimeksi Henriikan, jonka tietysti Plättä heti muutti Hömpäksi. Ja kun se nimi oli koko Kiljusen herrasväen mielestä hyvin sopiva väännös nimestä, ei kukaan vastustanut sitä. Mutta eihän lasta sentään voitu ristiä sen nimiseksi ja siksi ilmoitettiin papille, että hänen oli tultava taloon kastamaan lapsi Henriikaksi

— Mutta meidän talossa pitäisi antaa nimi samalla kertaa koirallekin, sanoi Plättä. Eikö pappi voisi toimittaa sitä samalla kertaa?

Kiljusten vanha ja uskollinen koira, Pulla, oli nimittäin äkkiä kuollut ja uusi koira oli tuotu taloon, aivan saman näköinen ja saman tapainen, mutta sillä ei vielä ollut nimeä. Tietysti Pulla oli sille varsin sopiva nimi, mutta Plätän mielestä oli tämä nimittäminen toimitettava oikein juhlallisesti.

— Minä en vielä koskaan ole kuullut papin ristineen koiria, sanoi isä Kiljunen, vaikka olenkin maailmassa

3 — Luru Kiljunen ja hänen Hömppänsä.

kuullut ja nähnyt yhtä ja toista. Ei siisse, Plättä, sovi laisinkaan, vaan koiraa saa kutsua Pullaksi ilman ristimistä.

Näin sanoi isä ja näin arvelivat kaikki muutkin, mutta Plättä ei tähän ollut ollenkaan tyytyväinen, vaan tahtoi toimittaa asian omalla tavallaan sittenkin täytäntöön.

Tuli ristiäispäivä. Talo oli täynnä naapureita, ja kaikki oli kovin juhlallista. Kiljusen herrasväkikin piti suunsa kerran kiinni eikä tapansa mukaan huutanut heti, kun jotain tapahtui. Naapurit ajattelivat jo silloin, että herrasväki oli ehkä tullut sairaaksi, sillä niin harvinaista oli tämä hiljaisuus Kiljusten talossa.

Plätän toimeksi oli jätetty lapsen pukeminen ristiäiskolttiin ja myssyyn, ja äiti Kiljusen piti sitten viedä lapsi papin eteen sylissään.

Ja tätä seikkaa Plättä käytti hyväkseen. Hän vei Pullan siihen huoneeseen, missä lapsi oli, ja puki Pullan ylle koltin ja pani myssyn päähän, vetäen sen syvään silmille, jotta ei huomattaisi, että Pulla olikin saanut Hömpän sijan.

Eihän koira tavallisesti suostu ottamaan vaatteita ylleen, sen jokainen tietää, mutta Plättä ei ensi kertaa pukenut Pullan ylle vaatteita. Hän oli jo ennättänyt totuttaa koiran siihen, että se otti mitä tahansa ylleen ja että se aivan rauhallisesti makasi selällään sylissä.

Äiti Kiljunen oli ristiäisten vuoksi niin liikutettu, että kyyneleet valuivat hänen silmistään eikä hän sen vuoksi nähnyt aivan tarkoin. Hän ei huomannut, mitä

Plättä hänelle syliin toi, kun tämä kantoi Pullan ristiäisvaatteisiin puettuna ja antoi sen äidilleen.

Ja juhlallisesti astui nyt äiti Kiljunen Pulla sylissään papin eteen.

Pappi luki lukujaan ja äiti Kiljunen tuli yhä enemmän liikutetuksi. Hänen kätensä vapisivat silloin hiukan. Pulla tunsi sen ja arveli äiti Kiljusen tahtovan häntä hyväillä. Tietysti se silloin heilutti häntäänsä ristikoltin alla. Äiti Kiljunen huomasi sen, mutta luuli lapsen potkivan ja sanoi:

— Hss, hss, olehan nyt hiljaa!

Pappi katseli hartaana kattoa kohden sinä hetkenä, jona hän tuli Pullan luo, ja otti myssyn sen päästä valellakseen sitten vettä sen päähän.

Arvaahan sen, ettei Pulla laisinkaan pitänyt siitä, että sen päähän vettä ropsittiin. Se päästi haukunnan.

— So, so, sanoi äiti Kiljunen, olehan nyt hiljaa.

Mutta Pulla ei ollut hiljaa, vaan haukkui yhä.

Silloin pappi tarkasti lähemmin, mitä oli hänen edessään, ja huusi:

— Mitä tämä on?

Ja samassa hän veti Pullaa korvista. Kyllähän Pulla antoi talon oman väen tehdä itselleen mitä tahansa, mutta siitä ei se pitänyt, että vieraat sitä korvista vetivät. Kiukkuisena se siis koetti purra pappia käteen. Se oli muutenkin papille vihainen, sillä Pulla ei pitänyt yhtään mustapukuisista ihmisistä.

Kylläpä siitä syntyi metakka! Pappi tietysti huusi,

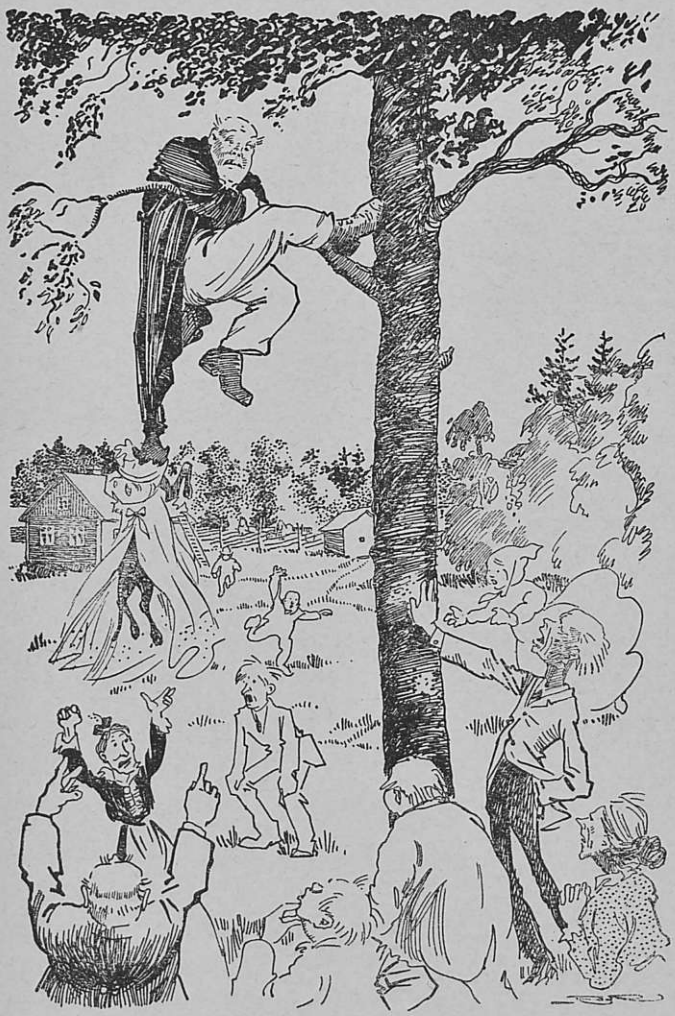

sillä eihän kukaan ole huutamatta silloin, kun koira aikoo käteen purra.

Äiti Kiljunen säikähtyi nähdessään mitä oikeastaan oli hänen sylissään ja pudotti koiran maahan, jotta se retkahti lattiaan. Tietysti Pulla oli heti jalkeillaan ja iski hampaansa papin housunlahkeisiin. Pappi säikähtyi siitä yhä enemmän ja läksi karkuun. Pulla tietysti jälestä. Ovi vain paukahti, kun molemmat olivat kadonneet näkyvistä.

Hetkisen seisoivat kaikki aivan ymmällään, sillä kukaan ei ymmärtänyt, mitä oikeastaan oli tapahtunut. Mutta pian juoksivat he pappia hädässä auttamaan.

Kun he saapuivat pihalle, niin he näkivät papin koettavan kiivetä pihalla kasvavaan koivuun. Kun hän oli lihava, ei hän päässyt siihen oikein nopeasti. Pullan juoksua haittasi tietysti koltti, joka sen jaloissa retkotti. Mutta pääsi se sittenkin eteenpäin. Ja pianhan se oli ennättänyt puun alle. Ja siellä se nyt oikein kiukkuisesti tarttui hampaillaan papin pitkän takin liepeeseen eikä hellittänyt millään.

Pappi tästä säikähtyi entistään enemmän ja sai voimia kiivetäkseen koivuun. Hän ähki ja puhki, potki ja rimpuili ja pääsi kuin pääsikin ensimmäiselle suurelle oksalle. Tietysti Pulla koko ajan riippui ristikolttiin ja myssyyn puettuna takin liepeessä. Ja sillä tavalla molemmat pääsivät koivuun.

Pappi istui koivun oksalle huohottamaan, ja kun hän tunsi painon takkinsa liepeessä, alkoi hän vetää

sitä ylöspäin, jolla tavalla Pulla viimein tuli hänen viereensä ja siitä pappi sen nosti rinnalleen oksalle. Ja kun Pulla oli nyt päässyt korkealle paikalleen, ei sillä enää ollut mitään vihaa pappia kohtaan, vaan se istui aivan rauhallisena siinä ja katseli alhaalla olevaa joukkoa, joka ei suinkaan ollut rauhallinen, sillä kaikki huusivat yhtä aikaa. Oli siinä taas melua yhdeksi kertaa.

Isä Kiljunen sai kuitenkin äänensä kuulumaan yli muiden äänien ja hän kehoitti pappia tulemaan puusta alas.

— Minä en tiedä, millä tavalla täältä pääsen, huusi pappi.

— Hypätkää, sanoi äiti Kiljunen.

— Minä voin taittaa jalkani, jos hyppään, sillä minä olen niin kovasti lihava ja vanha.

Kyllä nyt olivat kaikki ymmällä, millä tavalla he papin saisivat puusta alas.

Mutta isä Kiljunen, joka oli maailmassa kaikenlaista nähnyt ja muutenkin oli viisas ja kekseliäs mies, keksi keinon.

— Me teemme samalla tavalla kuin palokunta tekee, kun sen on pelastettava ihmisiä, sanoi hän.

Ja sitten hän komensi tuomaan oikein vahvan lakanan. Kaikki vieraat tarttuivat sen reunoihin ja isä Kiljunen seisoi vieressä komentamassa.

— Kun pappi putoo siihen, sanoi hän, niin heti paikalla pitää silloin vetää lakana kireälle, jotta hän ei loukkaa itseään!

Pappi monien viivästelyjen ja väittelyjen jälkeen uskalsi hypätä oksalta lakanalle.

Kun sellainen suuri möhkäle äkkiä putosi siihen, niin painui tietysti lakana keskeltä kovasti alas, mutta samassa vetivät kaikki sen oikein kireälle jälleen. Ja arvaahan miten siinä kävi! Pappi tietysti lensi korkealle ilmaan uudelleen. Ja kun hän kovasti pelkäsi, niin hän tarttui hädissään puun oksaan, joka oli hänen kohdallaan. Ja siinä hän nyt riippui ja roikkui käsistään ja pelkäsi vielä enemmän kuin ennen.

Isä Kiljunen käski häntä nyt uudelleen pudottamaan itsensä lakanaan. Mutta pappi vastasi ähkien, että jos hän pudottaa itsensä siihen jalat edellä, niin lakana varmasti menee puhki ja hän silloin loukkaa itsensä.

Kylläpä kaikki nyt kovasti ihmettelivät, millä tavalla he papin voivat puusta saada alas.

Luru ehdotti silloin, että he pitävät kokouksen ja siinä keskustelevat keinoista papin pelastamiseksi. Tähän kaikki yhtyivät.

He menivät Kiljusten saliin ja siellä valittiin isä Kiljunen kokouksen puheenjohtajaksi ja Luru kirjuriksi. Ja nyt ryhdyttiin asiaa oikein perinpohjin punnitsemaan. Muuan ehdotti, että rakennettaisiin hirsistä lava papin alle. Toiset pitivät sellaista aivan liian suuritöisenä ja kalliina. Eräs ehdotti, että koivu kaadettaisiin ja siten pelastettaisi pappi. Mutta muuan huomautti aivan oikein siihen, että puu voisi kaatua papin päälle ja hän silloin mennä liiskaksi.

Äkkiä isä Kiljunen huusi oikein korkealla äänellä ja silloin kaikki heti arvasivat, että hän oli keksinyt keinon.

— Me panemme tikapuut koivua vastaan! sanoi hän.

Kaikkien mielestä oli tämä aivan erinomainen keino. He läksivät ulos, kun samalla Plättä riensi heidän luokseen huutaen:

— Se putosi jo!

— Mikä putosi? kysyi isä Kiljunen.

— Pappi putosi, sanoi Plättä.

Ja aivan oikein, pappi, jonka kädet olivat alkaneet puutua, oli todellakin pudonnut puusta eikä ollut itseään vähääkään loukannut.

Hänen pudottuaan heilahti koko puu, ja Pulla ristikolttiin puettuna ropsahti maahan ja kaikeksi onneksi juuri papin suuren vatsan päälle. Jos se olisi jonnekin muualle pudonnut, olisi se voinut itseään pahoin loukata, mutta tällä tavalla se pelastui säikähdyksellä.

— Nyt me kai voimme sen oikean lapsen ristiä, sanoi pappi Kiljusille.

— Niin, sen me todellakin voimme tehdä, sanoi äiti Kiljunen. Mutta ensin on saatava koltti ja myssy Pullalta pois.

Kun Kiljuset tulivat Pullaa kohden, ei tämä käsittänyt, mitä asiaa niillä hänelle oli, vaan peläten saavansa selkäänsä alkoi se juosta pakoon. Kaikeksi onneksi koltti sotkeutui sen kinttuihin, jotenka se ei

voinut kovaa kyytiä mennä. Yhtäkaikki oli kaikilla täysi työ saada se käsiinsä. Juuri kun joku oli ottamaisillaan siihen kiinni, livisti Pulla syrjään.

Isä Kiljunen keksi silloin keinon tähän. Kaikki asettuivat piiriin ja tämä piiri lähestyi vähitellen Pullaa, joka odotteli sen keskellä istuen takajaloillaan ja myssy kallellaan päässä.

Kun piiri oli tullut aivan lähelle, komensi isä Kiljunen:

— Nyt siepatkaa se kiinni!

Silloin kaikki ryntäsivät yht'aikaa eteenpäin. Voi hyvänen aika sitä ihmiskasaa, joka silloin syntyi! Ihme ja kumma, että kaikki siitä pääsivät viimein ylös. Mutta Pulla oli sillä vàlin livistänyt tiehensä. Se istui nyt koivun lähellä ja katseli ihmeissään tätä joukkoa, joka potki ja kieriskeli pihalla.

Mutta vieraitten joukossa oli muuan hyvä onkija. Hän keksi keinon, jolla Pulla saatiin todella kiinni. Hän meni noutamaan pitkän ongenvavan ja sitten kaukaa heitti sen Pullaa kohden. Ja niin taitava oli hän heittämään, että koukku tarttui Pullan kolttiin ja silloin ei tarvinnut tehdä muuta kuin vetää se luokseen. Koltti kyllä meni siinä touhussa jokseenkin rikki, mutta mitä siitä, kyllä se yhtäkaikki kelpasi ristiäisiin.

Kun äiti Kiljunen toi lapsen papin eteen risaiseen kolttiin puettuna ja pappi oli katsonut, että se todella oli lapsi, kysyi hän:

— Mikä sen nimi olikaan?

Kaikki olivat touhussa niin menneet sekaisin, ettei kukaan muistanut sitä enää Plättä silloin huusi:

– Hömppä se on!

Pappi hölmistyi tästä niin kovasti, että ristiessään lapsen sanoi:

— Hömppä, pömppä, hömppä, pömppä!

Ja sillä tavalla tuli Lurun lapsesta yhtäkaikki Hömppä.

HÖMPÄN KEHTO.

Plättä joutui Hömppää liekuttamaan. Se ei ollut laisinkaan hauskaa, sillä Hömppä oli vilkas lapsi, joka ei tahtonut nukkua, makaili vain kehdossa ja jokelsi. Plättä kiukustui tästä, sillä hänen teki mieli mennä omille matkoilleen eikä hän halunnut kaiket päivät istua kehtoa liikuttamassa.

Ensiksi hän turvautui lauluun ja keksi aivan oman nuotin ja omat sanat. Hän alkoi laulaa Hömpän nimestä näin:

Hömppä, pömppä,
Tömppä, kömppä,
Lömppä, sömppä
Aijaijai!

Mutta Hömppä ihastui tähän lauluun niin, ettei ollenkaan nukkunut.

Mutta Plättä ei suotta kuulunut Kiljusen herrasväkeen, hän oli kekseliäs tyttö ja päätti laittaa sellaisen kehdon, että Hömppä väkisinkin siinä nukkuisi.

Kiljusten talossa oli riihi ja sen vieressä olevan vajan edessä hevoskierto, joka käytti puimakonetta. Eräänä päivänä, kun oli kaksi tuntia saanut liekuttaa Hömppää, ennenkuin tämä nukkui, meni Plättä lähinnä olevan

naapurin vanhan isännän luo, joka oli taitava seppä, ja pyysi häntä laittamaan erikoisen koneen hänelle riihen vajaan.

Isäntä askarteli riihessä kokonaisen päivän ja lopulta hän sanoi Plätälle:

— Kyllä se nyt on valmis.

Ja valmis se olikin, nimittäin Plätän keksimä kehtolaitos. Isäntä oli vajaan valmistanut pyörän, jonka nasta kulki katosta maahan, ja tätä pyörää saattoi käyttää ulkona olevan hevoskierron avulla.

Plättä nouti Hömpän kehdon, sitoi sen pyörään kiinni, valjasti hevosen sitten käyttämään hevoskiertoa. Ja nyt hän ajoi hevosta kehässä eteenpäin. Ja joka kerta, kun hevonen oli yhden kierroksen tehnyt, meni Hömppä kehdossaan sata kertaa ympäri. Kyllä se oli vauhtia. Siinä olisi jo monen lapsen pää mennyt aivan pyörälle, mutta Kiljusen Hömppä ei ollut sellaisia. Siitä oli tämä vain hauskaa ja se kiljuili kehdossaan sen mennessä hurjaa vauhtia ympäri.

Mutta Kiljusen herrasväki näki hevosen riihen luona käyttävän konetta.

— Kuka siellä nyt hommaa? sanoi isä Kiljunen. Eihän nyt ole mikään puimisen aika.

Hän meni riiheen. Kylläpä hän hämmästyi nähdessään Hömpän hurjaa vauhtia kulkevan.

— Ei tämä sovi, sanoi isä Kiljunen ja tarrasi kehtoon juuri sen mennessä hänen ohitseen.

Mutta sitä hänen ei olisi pitänyt tehdä, sillä samassa

4 — Luru Kiljunen ja hänen Hömppänsä.

hänkin alkoi mennä ympäri. Jos Hömppä oli tästä Plätän keksinnöstä mielissään, niin ei suinkaan isä Kiljunen. Hän huusi apua!

Äiti Kiljunen riensi heti riiheen. Ja kun hän näki rakkaan miehensä menevän hurjaa vauhtia ympäri, tarrasi hän kiinni tämän kinttuihin. Mutta siitä oli vain seurauksena, että hän laahautui mukana. Tiesi miten hänen siinä olisi käynyt, ellei hän olisi ollut nokkela ja notkea. Äkkiä hän heilautti ruumistaan ylöspäin, teki oikein juhlallisen kaaren ja silloin hänen jalkansa tarttuivat pyörään, hän pani ne ristiin ja roikkui nyt alaspäin, mennen hurjaa vauhtia eteenpäin. Ja koko ajan hän huusi.

Oli siinä jo ääntä taas yhdeksi kertaa. Tietysti Luru ja Mökö riensivät apuun. Luru koetti auttaa äitiään ja tarrasi häneen kiinni, mutta lensi pyörän vauhdin vaikutuksesta korkealle ilmaan ja vähän ajan päästä hän oli istumassa hajareisin pyörän kehän päällä ja mennä hyrräsi eteenpäin niin, että tukka seisoi päässä aivan kuin kovassa tuulessa.

Mökö kävi kiinni Hömpän kehtoon ja roikkui siitä. Oli se kummallinen joukko, joka nyt kiersi tulista vauhtia kehässä eteenpäin. Isä Kiljunen ja Mökö riippuivat kehdosta, äiti Kiljunen roikkui pää alaspäin ja Luru istui hajareisin pyörän päällä. Tarapaappa tuli hätään ja tahtoi auttaa toisia, mutta joka kerta kun hän tarttui johonkin kiinni, heitti pyörän vauhti hänet syrjään. Hän lenteli vain kuin pallo seinästä toiseen, milloin hän

pää edellä moksahti seinään, milloin luuli hänen aikovan jäädä istumaan seinään kiinni. Toisinaan hän seisoi päällään, toisinaan meni istualleen. Kerran hän mukkelismakkelis lensi vajan ovesta ulos ja pyöri kauan aikaa nurmella.

Ja koko ajan Plättä vain yllytti hevosta menemään eteenpäin laulaen: Hömppä, pömppä.

Ja joka säkeen jälkeen hän huusi: Huuiiiiih!

Ja kyllä se todellakin oli huuiiiih, sellainen kyyti oli Kiljusilla vajassa.

Meni Plättäkin katsomaan, mitä hänen omaisensa siellä sisällä niin kiljuivat. Hevonen tietysti sillä aikaa jatkoi kulkuaan ja lisäsi vain vauhtiaan, sillä Pulla oli tullut myös saapuville ja haukkua räksytti, josta hevonen ei ollenkaan pitänyt.

Kun Plättä tuli vajaan, lensi Tarapaappa juuri taas kovalla vauhdilla seinään, kaataen samassa Plätän, joka joutui aivan pyörän alle. Hän aikoi nousta, mutta samassa osuivat häneen isänsä jalat, jotka kaasivat hänet kumoon. Sitten potkaisi Mökö häntä. Ja vähän ajan päästä äiti Kiljunen käsillään tarrasi häneen etsien turvaa, jolloin Plättä laahautui pitkän matkan mukana.

Tiesi miten kauan tätä menoa olisi jatkunut, ellei hevonen olisi sattunut sekaantumaan ohjaksiin, jotka riippuivat sen jaloissa. Sen oli pakko pysähtyä, ja silloin tietysti pyörä vajassakin pysähtyi. Kiljuset tippuivat lattialle ja ihmettelivät vähän aikaa tätä kaikkea. Olivathan he ennättäneet olla vaikka missä tahansa, mutta

ei heitä vielä koskaan tällä tavalla oltu pyöritetty.

Mutta kun he katsoivat kehtoon, niin nukkui Hömppä aivan rauhallisena.

— Sainpas minä sen nukkumaan viimeinkin! sanoi Plättä.

Ja tämän heilutuksen jälkeen nukkuikin Hömppä kokonaista kuusi tuntia.

Isä Kiljunen oli aina ylpeä lapsistaan, sen vuoksi hänen täytyi kyläläisille kertoa Plätän keksinnöstä. Kaikki tulivat sitä katsomaan ja kaikki tahtoivat tietysti myös koettaa, miltä tuntuu siinä heiluminen. Eihän isä Kiljunen sellaista ilmaiseksi sallinut, vaan otti maksun.

Kiljusen riihen vajassa alkoi nyt täydellinen näytäntö. Äiti Kiljunen oli ovella ottamassa vastaan pääsymaksua, ja isä Kiljunen sisällä hoiti asioita.

Kaikki olivat tähän leikkiin kovasti ihastuneita. Eräs ehdotti, että seinille pantaisiin patjoja, jotta pyörästä putoavat eivät loukkaisi itseään. Tämä oli isä Kiljusen mielestä oivallinen asia. Seinät peitettiin patjoilla ja nyt ruvettiin pyörittämään pyörää oikein tulista vauhtia. Ihmisten kunniakysymykseksi tuli pysytellä mahdollisimman kauan pyörässä kiinni. Muutamat jaksoivatkin pidellä silloinkin, kun he vauhdin vaikutuksesta olivat ilmassa aivan vaakasuorassa asennossa. Tietysti hevonen toisinaan juoksi ulkona pyörää kuljettaessaan täyttä karkua, ja kun ulkopyörän mennessä

kerran ympäri vajassa oleva pyörä meni sata kertaa, niin arvaahan, että siinä vauhtia oli. Maantielle asti kuului riihestä tavan takaa kovia jysähdyksiä. Siellä isännät ja emännät menivät päistikkaa pyörästä seinillä olevia patjoja vastaan.

Mutta ihmiset kyllästyvät aina kaikkiin huvituksiin, niin kyllästyivät he viimein tähänkin. Pyörä purettiin, ja kaikki oli jälleen ennallaan.

HÖMPPÄ TOIMITTAA PLÄTÄN MERKILLISELLE MATKALLE.

Hömpällä oli tapana, niinkuin kaikilla pikku lapsilla, herätä aamulla hyvin varhain, niin aikaiseen, ettei kukaan muu silloin vielä noussut. Kun vanhemmat eivät tahtoneet antaa Hömpän heitä häiritä, jättivät he pikku tytön kokonaan Plättä-tädin hoidettavaksi.

Plättä taas tahtoi nukkua aamulla rauhassa, ja kun hän pelkäsi Hömpän lähtevän jonnekin liikkeelle, kömpivän huoneessa ja tekevän siellä pahaa, ehkä pistäytyvän ovesta uloskin, niin oli Hömppä jollain tavalla estettävä tällaisesta. Eihän Plättä ollut mikään tyhmä tyttö, kyllä hän siihen pian keksi keinon.

Ja tämä keino oli Pulla. Pullalla oli nimittäin myös tapana nousta aamulla varhain. Se oli siis aivan sopiva Hömpän leikkitoveriksi siihen aikaan, kun toiset kaikki vielä nukkuivat.

Tärkeintä oli saada Pulla pysymään huoneessa ja Hömpän lähettyvillä. Plättä keksi siihenkin keinon. Hän sitoi Pullan kaulaan vahvan nuoran, ja sen toinen pää oli Plätän vuoteessa, missä Hömppäkin nukkui.

Pian Hömppä oppi vetämään nuorasta, jolloin Pullan täytyi tulla hänen luokseen. Hömppä oli kovakourainen tyttö eikä siis aina kovin hellästi pidellyt Pullaa, joka siitä toisinaan suuttui, mutta ei sentään purrut Hömppää.

Eräänä aamuna oli Pulla kyllästynyt siihen, että Hömppä sitä kiskoi kourillaan milloin niskasta, milloin hännästä, ja päätti tehdä lopun tästä tällaisesta. Mukavin keino siihen oli lähteä tiehensä. Se siis yritti mennä ovea kohden, mutta Hömppä kiskaisi nuorasta ja Pullan täytyi palata vuoteen luokse.

Siinä Pulla istui ja mietti, millä keinolla pääsisi vapaaksi. Mutta mietti Hömppäkin, millä tavalla hän voisi pidättää Pullan huoneessa. Ja kun Hömppä oli Kiljusten perheeseen kuuluva, niin ei häneltä suinkaan puuttunut kekseliäisyyttä. Hän aivan yksinkertaisesti kietoi nuoran toisen pään tätinsä Plätän jalkaan. Ja kuinka Hömppä siinä nuoraa sovitteli, niin se meni solmuun.

Pulla ei ymmärtänyt millä tavalla se oli pantu liekaan, vaan ryhtyi varovaisesti ja hiljalleen pakoretkeensä. Se kulki, aivan kuin ei mitään erikoisia aikeita sillä olisikaan, ovea kohden, ja kun se oli raollaan, meni se eteiseen. Nuora oli niin pitkä, että Pulla aivan huoleti saattoi päästä portaille asti, mutta ei sen pitemmälle.

Kun Pulla saapui portaille, oli talon hevonen, joka oli Pullan hyvä ystävä, tullut tallista pihalle. Hevonen oli nimittäin oppinut hampaillaan avaamaan oven ja

kuljeskeli aina siellä, minne sen mieli teki. Ja kun Kiljusten pihamaalla ei kasvanut mitään kukkia, joita se olisi voinut tallata, ei kukaan pannut tällaiselle hevosen teolle mitään painoa.

Pullalla oli tapana iloissaan hyppiä hevosen kuonoa kohden ja hevonen oli leikillään sitä puraisevinaan Kun siis nyt Pulla tuli portaille, saapui hevonen heti sitä tervehtimään ja Pulla tapansa mukaan hyppeli sen kuonoa kohden. Hevosen riimun nuora riippui pitkällä. Ja kun Pulla siinä hyppeli, niin sotkeutui se nuora, joka oli sidottu Pullan kaulaan, hevosen riimun nuoraan. Ei hevonen eikä Pulla huomannut, että nuorat sotkeutuivat toisiinsa ja menivät viimein solmuun. Nyt olivat siis hevosen riimun nuora ja Pullan kaulaan sidottu nuora, joka Hömpän toimesta oli sidottu Plätän jalkaan, joutuneet yhteen.

Hevonen ei ymmärtänyt mitään erikoista tapahtuneen. Mutta kyllä pian talossa huomattiin, että todella jotain kummallista oli tulossa! Ja huomasi tämän tapauksen myös muuan iso varis, joka oli kuistin katolta kaikkea tätä katsellut. Se rupesi kovasti nauramaan. Hevonen säikähtyi, ryntäsi tiehensä. Pulla tunsi jotain vaarallista olevan tulossa, tarrasi vastaan ja kaikeksi onneksi sai päänsä irti silmukasta, joka oli sen kaulassa. Nyt oli siis hevonen yksinään vetämässä siitä nuorasta, jonka toinen pää oli Plätän jalassa kiinni.

Plätällä oli paha tapa nukkua suullaan. Mutta juuri

tämä tapa oli hänen pelastuksensa. Kun hevonen äkkiä lähti juoksemaan, tapahtui tietysti nuorassa pingoitus ja Plättä lentää retkahti vuoteeltaan maahan. Hän tarrasi samassa patjaan kiinni, joka sillä tavalla jäi hänen syliinsä. Hömppä tarttui oikein täydellä voimalla Plätän niskaan kiinni ja kietoi kätensä hänen kaulaansa juuri samassa, kun tätinsä alkoi lentää eteenpäin.

Ja totisesti oli se lentoa! Silmänräpäys vain ja Plättä oli vuoteesta tullut lattialle, siitä kauhealla vauhdilla kiitänyt ovea kohden, siitä portaille ja siitä sitten pihalle. Ja koko ajan hän kiljui oikein Kiljusten tavalla tarraten sylissään olevaan patjaan, ja Hömppä roikkui hänen kaulassaan.

Hevonen oli kyllä Kiljusten perheessä tottunut kuulemaan kaikenlaista huutoa, mutta näin kimeää ääntä ei se vielä koskaan ollut kuullut. Se säikähtyi aivan pahanpäiväiseksi ja tietysti silloin pyrki niin kauaksi pakoon kuin mahdollista. Se säikähtyi vielä lisäksi siitä, että se tunsi tuon kiljuvan äänen tulevan perässään ja jotain painavaa ja laahaavaa töyssyvän takanaan.

Ja kun se oli vahva hevonen, niin se ponnisti kaikki voimansa ja lisäsi vain vauhtiaan!

Kiljusen herrasväki, sekä Luru vaimoineen että vanhukset, kuulivat Plätän huudon ja ryntäsivät vuoteiltaan katsomaan, mikä oli hätänä. Ja kun he pääsivät portaille ja näkivät, mitä oli tapahtunut, niin he kaikki

RINDER

kiljaisivat oikein voimainsa takaa. Tietysti hevonen siitä vain lisää säikähtyi ja oikein kiisi eteenpäin Heti koko herrasväki riensi jälestä.

Olipa se menoa! Hevonen ryntäsi eteenpäin ja Plättä patja sylissään ja Hömppä kaulassaan roikkumassa lensi jälestä.

Tuli aita vastaan Ei hevonen joutanut katsomaan, missä portti oli, vaan hyppäsi aidan yli. Vähän ajan päästä lensi Plättä mukkelismakkelis aidan yli. Hän teki silloin niin komean keikauksen ilmassa, että sitä olisi vaikka rahan edestä voinut näyttää, tällöin Hömppä keikahti maahan, mutta kun hevonen vähän ajan päästä meni taas ohitse, kahmaisi Hömppä Plätästä kiinni.

Sitten tuli hevonen jälleen pihamaalle ja alkoi siinä säikähtyneenä juosta kehässä. Pulla tietysti haukkui voimainsa takaa ja Kiljusen herrasväki huusi, minkä suinkin jaksoi. Kun hevonen nyt juoksi kehässä, niin tietysti Plättä patjoineen ja Hömppineen lensi myös kehässä.

Isä Kiljunen, joka aina oli viisas ja kekseliäs, huusi:

— Seisokaamme kaikki yhdessä ryhmässä, ja kun Hömppä tulee kohdallemme, niin tartumme häneen kiinni.

Ajatus oli kyllä viisas, mutta sitä ei voitu toteuttaa. Juuri kun Kiljusen herrasväki ojensi kätensä tarttuakseen Plättään, joka tulla hyrräsi toinen jalka köydessä kiinni, toinen haroen ilmaa, patja sylissään ja Hömppä

niskassaan, töytäsi Plättä kauhealla voimalla heihin. Koko herrasväki meni kumoon ja heitti pari kolme kuperkeikkaa. He olivat juuri päässeet pystyyn, kun Plättä kierroksessaan tuli uudelleen heidän kohdalleen ja heitti heidät taas kumoon. Tällä kertaa Plättä patjoineen osui isä Kiljusen päälle, joka silloin pyöri aivan kuin hullu pitkän aikaa maassa. Sysäyksessä Hömppä pääsi irti ja putosi suoraan äiti Kiljusen naaman päälle.

Moni muu olisi tällaisessa tapauksessa pahoin pelästynyt, mutta äiti Kiljunen oli oppinut ottamaan lapsia vastaan vaikka millä tavalla, hän sen vuoksi nokkelasti otti Hömpän syliinsä ja samassa ojensi sen Tarapaapalle sanoen:

— Tuossa on Hömppä, vie se nyt tieltä pois!

Ja nyt ryhtyi herrasväki pelastamaan Plättää. Hevonen juoksi aivan hulluna pitkin pihaa laahaten Plättää, joka yhä piteli patjaa sylissään. Pulla oli keskellä pihaa ja haukkui kiivaasti, josta hevonen vain yltyi.

— Pidä suusi kiinni! huusi isä Kiljunen Pullalle.

Äiti heilutti käsiään ja huusi:

— Ssh, ssh!

Niinkuin Pulla sitä olisi ymmärtänyt; se innostui vain yhä enemmän.

Mutta silloin Luru meni ottamaan hevosta kiinni. Hän sattui silloin tulemaan aivan hevosen tielle, joka siitä pelästyneenä äkkiä nousi takajaloilleen. Tietysti Plättä samassa pysähtyi hurjassa lennossaan ja vauhdin vaikutuksesta meni vielä vähän matkaa eteenpäin ja

WINDELL

ennätti juuri parahiksi päästä seisomaan, kun hevonen taas läksi menemään kiivasta kyytiä eteenpäin. Nuorahan oli kiinni Plätän toisessa jalassa. Kun siis hevonen alkoi juosta, ei auttanut Plätän tehdä mitään muuta kuin hyppiä yhdellä jalalla eteenpäin. Ja kyllä se oli sellaista taitoa, että Kiljusetkin vähäksi aikaa huudoissaan vaikenivat ja katselivat tätä ihmettä.

Siinä Plättä nyt hyppeli hevosen jälestä eteenpäin kauheata vauhtia. Ja kuinka hän loikki! Hän teki toisinaan sellaisia ilmahyppyjä, että isä Kiljunen sitä katsellessaan pani kätensä ristiin ja rupesi miettimään, eikö tällaista ihmettä kannattaisi mennä Helsinkiin näyttämään. Ja tätä hyppyään suorittaessaan piteli Plättä yhä vielä patjaa sylissään.

Mutta eihän Plättä sentään pitkää aikaa jaksanut tällä tavalla loikkia. Kun hän oli viisas tyttö, niin hän pian keksi itselleen mukavan keinon.

Hän hypellessään siirsi patjan selkäänsä ja sitten nopeasti istahti sille. Nyt hän istui aivan kuin kelkassa, jota hevonen veti. Äkkiä hän sieppasi käteensä nuoran, joka oli hänen toisessa jalassaan kiinni, ja veti sitä hiukan puoleensa. Ja silloin hänellä ei ollut hätäpäivää, hän piteli toisella kädellä kiinni nuorasta, toisella patjasta, jotta se ei päässyt alta liukumaan. Ja nyt sitä mentiin oikein komeasti eteenpäin.

Mutta hevonen juoksi yhä pitkin pihaa.

— Meidän täytyy lisätä kuorman painoa, sanoi isä Kiljunen, joka aina ja kaikessa oli kekseliäs.

Ja juuri kun Plättä mennä huristi hänen ohitseen, yritti hän hypätä Plätän syliin. Eipä hän siinä onnistunutkaan, vaan putosi suulleen maahan niin että roiskahti. Hän yritti uuden kerran ja onnistui silloin putoamaan ihan Plätän syliin. Kyllä Plättä hiukan ärähti, kun isänsä koko painollaan äkkiä hänen syliinsä tuli. Olisi siinä toinen nainen varmasti taittanut luunsa, mutta Kiljusen Plätällä oli luut kovemmat kuin muilla.

Ja kun nyt hevonen ravasi eteenpäin ja sattui tulemaan äiti Kiljusen kohdalle, niin tämä otti vauhtia ja samassa hänkin oli yhteisessä rykelmässä. Mutta hevonen oli väkevä, ei se tästä vielä mitään välittänyt, se juoksi vain eteenpäin. Sitten hyppäsi Luru tähän kasaan ja hänen vaimonsa, joka oli vienyt Hömpän portaille, tuli mukaan. Nyt oli hevosella sellainen kuorma vedettävänä, että sen pakostakin täytyi hiljentää vauhtiaan.

Juostessaan se tuli keskellä pihaa olevan koivun luo. Juuri kun mentiin sen ohitse, huusi isä:

— Etumainen tarraa koivuun kiinni!

He istuivat nimittäin kaikki toinen toisensa sylissä, Plättä alimmaisena, sitten isä, sitten äiti, sitten Luru ja sitten Tarapaappa ja takana oleva piti aina edessä olevaa vyötäisiltä kiinni. Tietysti Tarapaappa sai tarrata koivuun kiinni, ja lujasti hän siihen tarttuikin. Kun hevonen ei siis saanut enää herrasväkeä eteenpäin viedyksi, oli sen pakko ruveta kiertämään koivua. Ja

INDEL

silloin pitkä nuora meni aivan tiukkaan herrasväen ympärille.

Siinä he nyt kaikki olivat puuhun sidottuina yhtenä rykelmänä, eivätkä olleet voida enää hengittääkään, niin tiukassa oli nuora.

Lopulta hevosen oli pakko pysähtyä, kun nuora koivun ympäri kietoutuessaan yhä lyheni. Ja siinä se nyt seisoi ihmetellen katsellen herrasväkeään.

— Päästäkää nuora hevosen kaulasta irti, sanoi isä Kiljunen. Mutta helppoa oli niin sanoa, kun ei kukaan voinut kättään liikuttaa, niin kireälle oli köysi mennyt.

Hömppä viimein konttasi perille ja sai nuoran avatuksi, jolloin herrasväki pääsi jälleen vapaaksi.

Iloisia he olivat kaikki. Mutta Plättä oli niin tottunut tällä matkallaan yhdellä jalalla hyppimään, että monta kertaa sen jälkeen hän vielä ajatuksissaan loikki pitkin pihaa yhdellä jalalla hyppien.

HÖMPPÄ KUMMITTELEE.

Hömppä heräsi — niinkuin sanottu — aina aamulla ennen kuin muut. Saadakseen aikansa kulumaan siihen asti, kun toiset joutuisivat hänen kanssaan leikkimään, alkoi Hömppä kontata pitkin huonetta. Vähän ajan päästä oli hän tullut eteiseen ja taas vähän ajan päästä oli hän keittiön puolella, ja kun ruokahuoneen ovi oli auki, oli hän vähän ajan päästä siellä. Ainahan lapset mielellään menevät ruokahuoneeseen, sillä siellä on kaikenlaista hyvää. Hömppä oli siellä toisinaan käynyt Plätän seurassa ja tiesi varsin hyvin, missä hillopurkki oli. Tätä Hömppä nyt yritti tavoittaa. Se oli liian korkealla, Hömppä seisoa piipotti ja sattui kuin sattuikin saamaan siitä kiinni. Mutta kun hänellä ei ollut oikein tietoa siitä, miten purkkia on pideltävä, niin hän kiskaisi sen puoleensa ja seurauksena oli, että koko purkin sisällys kaatui Hömpän päälle. Ainahan pikkulapsille tapahtuu kaikenlaisia tällaisia onnettomuuksia, silloin kun ne tahtovat vetää jotain puoleensa. Siinä Hömppä erosi muista lapsista, että toiset tavallisesti huutavat silloin hädissään, mutta Hömppä ei sanonut

yhtään mitään, vaan oli aivan kuin ei mitään olisi tapahtunut.

Kylläpä hän oli hirveän näköinen, kun hillo valui pitkin hänen päätään ja siitä sitten vaatteille.

Hömppä jatkoi ruokahuoneen tutkimista. Hyllyllä oli vasu, jonka hän veti puoleensa. Siinä oli jauhoja. Vasu putosi hyllyltä ja suoraan Hömpän päälle, jolloin sen sisällys meni hänen ylleen. Hömppä otti kaiken vastaan aivan kuin ei mitään olisi tapahtunut. Mutta kylläpä hän nyt oli entistään hurjemman näköinen, kun jauhot tietysti tarttuivat tahmeaan hilloon. Hän oli yltä yleensä paksun tahnan peitossa. Varsinkin pää oli merkillisen näköinen, kun tukka oli kokonaan kadonnut tuon jauhoisen sotkun alle.

Hömppä jatkoi taas tutkimistaan. Vähän ajan päästä tuli hänen kättensä ulottuville purkki, missä oli sieniä. Vähän ajan päästä oli tämäkin kaatunut hänen ylleen. Kiljusen äiti säilytti sieniä hiukan toisella tavalla kuin muut. Muut leikkaavat ne pieniksi kappaleiksi, mutta hän pani ne sellaisinaan purkkiin. Nyt nämä suuret kokonaiset sienet kaatuivat Hömpän päälle ja tietysti tarttuivat monet niistä hänen tahmeaan tukkaansa Hän oli hyvin merkillisen näköinen, kun sieniä törrötti milloin miltäkin kohtaa.

Mutta sitten tapahtui kaikkein merkillisintä. Äiti Kiljusella oli tapana marjoista valmistaa viiniä. Se tuli hyvin väkeväksi käymisen vaikutuksesta. Tätä oli pullollinen ruokahuoneen lattialla. Hömppä sai sen

pullon käsiinsä, istui lattialle ja ryhtyi sitä avaamaan. Kun hänellä oli vahvat sormet, sai hän piankin kiskotuksi korkin pois ja nyt hän ryhtyi sitä ryyppäämään. Kyllähän se tuntui väkevältä, mutta ei Hömppä pelännyt, vaan otti siitä oikein kelpo kulauksen.

Mutta sitä hänen ei olisi pitänyt tehdä, sillä väkevä viini meni hänen päähänsä. Suoraan sanoen tuli Hömppä siitä hiukan humalaan. Ja kyllä on surkeaa, kun niin pikkuiset lapset siihen tilaan joutuvat. Mutta eihän syy ollut hänen, vaan Kiljusten, jotka eivät pitäneet ruokahuoneen ovea lukossa.

Eihän Hömppä vielä oikein osannut kävellä, vaan aina mieluummin konttasi. Hän tohti kävellä vain pikkuisia matkoja. Mutta nyt hän tunsi äkkiä kummallista rohkeutta ruumiissaan. Hän nousi jaloilleen ja alkoi tallustella eteenpäin. Ja kun hän oli päässyt ruokahuoneesta keittiöön, levitti hän kätensä ja hihkaisi ilosta oikein kimeällä äänellä.

Kiljusten palvelija, joka nukkui keittiössä, heräsi tähän ääneen. Ja kylläpä hän säikähtyi, nähdessään ruokahuoneen ovesta tulevan sellaisen ihmeellisen olennon, joka oli valkoinen, jonka pää oli yhtenä möyhynä ja jonka päälaella kasvoi suuria sieniä. Eihän sellainen hänen mielestään ollut mikään oikea ihminen, varsinkin kun unesta herätessään äkkiä sattui sellaisen näkemään. Piika hyppäsi vuoteesta sellaisella vauhdilla, että sitä piti oikein ihmetellä. Ja samassa hän oikein täyttä voimaa kiljaisi. Hömppä vastasi tähän

T. SINDELL

uudella huudolla, joka oli entistään kimakampi. Mutta siitä piika vain lisää pelästyi ja ryntäsi paitasillaan keittiöstä pois. Hömppä tietysti meni hänen jälestään. Ja sellaisen voiman oli viini hänelle antanut, että hän aivan tasaisesti tallusteli eteenpäin.

Piika ryntäsi henki kurkussa Kiljusten makuuhuoneeseen ja huusi:

— Keittiössä on kummitus, se tulee minun jälestäni!

— Mikä siellä on? kysyi isä Kiljunen unesta herätessään.

— Kummitus, oikea kummitus!

Silloin isä ja äiti Kiljunen huusivat kumpikin. Ja arvaahan, että kaikki muut Kiljuset siitä heräsivät. He ryntäsivät huoneeseen, Mökö, Luru ja Tarapaappa, ja viimeksi Plättä.

— Mitä nyt on tapahtunut? huusivat he.

— Keittiössä on kummitus, huusi piika, ja se tulee minun jälestäni!

Samassa ilmestyi Hömppä ovelle. Ja arvaahan, että Kiljusen herrasväki säikähtyi nähdessään olennon, jonka päästä ei saanut mitään selvyyttä, niin paksun tahnan peitossa se oli, ja jonka vaatteistakaan ei päässyt mihinkään oikeaan käsitykseen, kun ne olivat aivan kankeina hillosta ja jauhoista.

Vähän aikaa Kiljuset tätä ihmetellen katsoivat. Isä Kiljunen, joka aina oli terävä kaiken huomaamaan, sanoi:

— Kummitus se on, varmasti kummitus, sillä eihän

sillä ole edes tavallista päätäkään, vaan tuollainen myhkyrä.

— Ja vanha se on, kovin vanha, sanoi äiti Kiljunen, sillä aivanhan siitä kasvaa sieniä. Päälaella on iso tatti ja olkapäällä leveä ukonsieni.

Samassa Hömppä levitti kätensä ja hihkaisi ilosta. Hän tahtoi ilahduttaa omaisiaan, niinkuin pikku lapset kirkunallaan usein uskovat tekevänsä. Mutta aivan toisin käsittivät Kiljuset tämän. He säikähtyivät pahanpäiväisesti. Ja kun he säikähtyivät, niin tietysti he tahtoivat mennä pakoon. Kun Hömppä seisoi ovella, täytyi heidän etsiä turvaa jostain muualta. Äiti Kiljunen kiipesi nopeasti kaapin päälle. Ropsahdus vain ja hän oli sen päällä ja asettui siellä paitasillaan kyyrylleen istumaan. Isä Kiljunen yritti ensin kiivetä seinää pitkin, mutta kun ei sellainen temppu ole ihmiselle mahdollista, niin hän luopui siitä yrityksestään ja meni sohvan alle piiloon.

Luru, joka oli laiha ja vikkelä, tarttui kattolamppuun ja tehden rohkean heilahduksen ruumiillaan kiipesi lampun päälle istumaan. Olihan se hiukan epämukava paikka, mutta pidellen kiinni ketjuista, joista lamppu katosta riippui, pysytteli hän kuitenkin siellä.

Tarapaappa nosti tuolin pöydän päälle ja meni tuolille seisomaan. Plättä juoksi ensin pitkin huonetta kuin pelästynyt kana ja sitten hän nousi ikkunalaudalle seisomaan. Mökö otti hiilikoukun, asetti sen seinää

vasten pystyyn, kiipesi sen päälle ja seisoi, sormillaan pidellen seinän raosta, varpaillaan koukun varren päällä. Voi todella sanoa, että hänellä oli kaikkein epämukavin asento. Piika ei löytänyt mitään pakopaikkaa, hän seisoi vain ovella ja kirkui siinä. Eikä hän yksinään kirkunut, vaan kaikki Kiljuset huusivat niin kovaa kuin suinkin jaksoivat, ja kun he kaikki voimainsa takaa huusivat, niin totta kai siitä ääntä lähti.

Hömpästä oli tämä hirveän hauskaa, ja hän päästi toisen riemu-ulvonnan toisensa jälkeen. Joka kerta kun hän huusi, vapisivat Kiljuset pakopaikoissaan.

Iloissaan alkoi Hömppä lähestyä omaisiaan. Ensin hän tuli keskelle permantoa ja katseli isäänsä kohden, joka oli lampun päällä. Luru tästä aivan kamalasti säikähtyi, tempoili päästäkseen aivan katon rajaan asti pakoon, ja seurauksena siitä oli, että lamppu, joka ei ollut suinkaan tällaista tarkoitusta varten, putosi lattialle ja tietysti Luru sen mukana.

Kun äiti Kiljunen, joka istui kaapin päällä, tämän näki, ojensi hän kätensä tullakseen apuun. Mutta eihän kaappi silloin pysynyt enää pystyssä, vaan heilahti kovasti ja samassa se hirveällä kolinalla kaatui, jolloin äiti Kiljunen lensi suuressa kaaressa sohvaan, minkä alla isä Kiljunen oli piilossa. Isä Kiljunen ei tiennyt mikä sohvalle putosi, hän säikähtyi kovasti ja hyppäsi pystyyn. Seurauksena siitä oli tietysti, että sohva nousi pystyyn ja äiti Kiljunen tipahti lattialle, heittäen kauniin kuperkeikan ilmassa. Mökö alkoi vapista hiilihan-

gon päällä seisoessaan ja putosi maahan. Plättä horjahti ikkunalla, ja kuului vain ruutujen helinä, niiden mennessä rikki, kun hän heitti kuperkeikan ja putosi ikkunasta ulos. Tarapaappa putosi korkeasta paikastaan alas.

Pikkuisen aikaa vain kesti, kun kaikki Kiljuset olivat paenneet ikkunan kautta ulos. Piika viimeisenä hyppäsi sitä tietä ja olisi varmasti loukannut pahoin itsensä, niin taitamattomasti hän tuli, ellei olisi isä Kiljunen sattunut juuri vähää ennen hyppäämään, jolloin piika putosi hänen selkäänsä. Isä Kiljunen pelästyi siitä yhä enemmän ja karkasi tiehensä, jolloin piika tipahti maahan.

Tietysti tällainen hirveä metakka oli kuulunut kylään asti. Kyläläiset olivat tottuneet erottamaan, milloin Kiljuset huusivat ilosta, milloin pelosta. Ja kun he kuulivat herrasväen kimeät kirkaisut, niin he arvasivat, että nyt oli jotain hirveää tapahtunut. Tietysti kaikki riensivät auttamaan naapuriaan hädässä.

He eivät olleet vielä ennättäneet Kiljusten talon lähelle, kun nämä jo tulivat paitasillaan täyttä laukkaa juosten heidän luokseen. Isä Kiljunen selitti:

— Meidän talossa on kummitus, oikea kummitus. Se on ainakin tuhannen vuoden vanha, sillä sen päässä kasvaa jo sieniä. Sillä ei ole mitään oikeaa päätä, vaan aivan kuin iso pyöreä vehnäpulla. Mutta siitä pullasta lähtee ääni, oikein kimeä ääni!

Eihän kukaan kyläläisistä ollut nähnyt kummitusta,

siksi he kiiruhtivat uteliaina sitä katsomaan. Samalla he tietysti kovasti pelkäsivät ja hankkivat itselleen kaikenlaisia aseita. Miehillä oli heinähankoja, seipäitä, kirveitä, viikatteita ja muita sellaisia aseita, naisilla taas oli leipälapioita ja haravia. Ja nyt tämä armeija alkoi varovaisesti lähestyä Kiljusten taloa, tietysti Kiljusten itse kulkiessa etunenässä.

Hömppä oli hiukan ikävissään, kun kaikki niin äkkiä olivat kadonneet. Hän huuteli oikein kimeällä äänellä talon sisäpuolella.

— Kuuletteko, miten se kiljuu? sanoi isä Kiljunen.

Ja silloin monen polvet alkoivat tutista, niin he pelkäsivät. Mutta rohkeimmat heistä tahtoivat veisata virttä. Tosin he siinä hädässään eivät muistaneet yhtä ainoata. Muuan nainen alkoi laulaa:

»Kaukana korvessa käkönen kukkuu . . .»

Tätä laulellen he lähestyivät taloa. Mutta juuri kun he tulivat laulussa kohtaan: Hoi laarilaarilaa, hoi laarilaarilaa..., niin ilmestyi Hömppä talon portaille ja ilahtuen siitä, että näki jälleen omaisensa, päästi oikein riemukiljahduksen.

Siihen jäi kesken laarilaarilaa, sellainen kiire tuli kaikille päästä pakoon. He menivät niin paljon kuin suinkin alta pääsi. Kun he olivat tulleet erään mäen töyryn taakse, uskalsivat he hengästyneinä pysähtyä ja kiipesivät mäen takaa kurkistamaan.

— Siellä se portailla keikkuu, sanoi isä Kiljunen

Ja todella Hömppä keikkui. Se oli nähnyt Pullan ja hyppeli iloissaan ilmaan.

Kyllähän Pulla ensin hiukan säikähtyi tätä kummitusta, mutta pian se tunsi Hömpän äänen ja silloin se lähestyi sitä, ensin hiukan varovaisesti, mutta äkkiä se loikkasi kovalla kyydillä Hömpän eteen. Ja iloissaan Pulla tapansa mukaan tahtoi nuolla Hömpän naamaa. Ja kun se sen teki, niin ilahtui se kovasti. Ei vielä koskaan Hömppä ollut niin makealta maistunut.

Ja Pulla nuoli nuolemistaan. Se nuoli ensin Hömpän naaman puhtaaksi, sitten hänen tukkansa ja viimein hänen paitansakin. Tosin Pulla silloin tällöin murahti pahasti, silloin nimittäin, kun joku tatti osui sen suuhun, sillä eihän se maistunut ollenkaan hyvältä.

Hömppä ei enää jaksanut kiljua eikä reuhtoa. Viini teki vaikutuksensa. Pian menivät hänen silmänsä umpeen ja hän retkahti portaille pitkälleen. Mutta Pulla istui vieressä ja nuoli.

Kyläläiset alkoivat hitaasti lähestyä. Aidan takaa he varovaisesti tirkistelivät.

— Ihan se on kuin teidän Hömppä, sanoi muuan mies.

— Hömppähän se on, sanoi äiti Kiljunen.

Ja silloin kaikki riensivät iloissaan taloa kohden. Mutta kyläläiset olivat vihoissaan ja sanoivat, että he vielä kerran antavat Kiljusille selkään. Niin he sanoivat, mutta eivät he tätä uhkaustaan koskaan panneet täytäntöön.

HÖMPPÄ SAA HAMPAITA.

Kun pikkulapset saavat hampaita, niin ne huutavat tavallisesti. Ja kun Kiljusen Hömpälle tuli näitä tuskia, niin se vasta melua oli. Tavallisten ihmisten korvat olisivat jo sellaisesta menneet lukkoon ikipäiviksi, mutta kyllä Kiljuset olivat huutoihin tottuneet eivätkä siis pahasti säikähtyneet.

Lapsilla on tapana silloin, kun hampaat alkavat puhjeta, pureskella milloin mitäkin esineitä. Tietysti Hömppä otti suuhunsa vaikka mitä. Ja äkkiä hän sai erään tavan, joka teki koko Kiljusen herrasväen elämän hyvin rauhattomaksi.

Kun nimittäin yöllä Hömppä alkoi tuntea tuskia maatessaan samassa vuoteessa, jossa Plättäkin, puraisi hän tätä äkkiä isoon varpaaseen. Kyllähän jokainen säikähtyy, kun unessa tuntee isoa varvastaan purtavan, ja säikähtyi Plättäkin. Hän ravisti jalkaansa, mutta Hömppä vain vinkaisi ja puri yhä kovempaa. Vanhempien täytyi tulla apuun, ennenkuin Hömppä oli valmis hellittämään otteensa.

Plättä alkoi nyt nukkua varovaisuuden vuoksi pak-

sut sukat jalassaan, jonka vuoksi Hömppä ei saanut varvasta suuhunsa. Mutta silloin alkoi Hömppä kontata pitkin huoneita yöllä ja puraisi milloin minkin Kiljusen perheen jäsenen isoon varpaaseen. Ei kestänyt kauaakaan, ennenkuin kaikki Kiljuset saivat pitää kääröjä jaloissaan, niin kipeitä heidän varpaansa olivat.

— Tästä on tehtävä loppu, sanoi isä Kiljunen eräänä päivänä. Me emme tätä kestä kauaakaan. Me emme enää kohta uskalla nukkuakaan vuoteissamme, vaan saamme ehkä mennä riippumaan vaatenauloihin.

Äiti Kiljunen silloin ehdotti, että lähdetään Helsinkiin ja käännytään jonkun hammaslääkärin puoleen. Sellainen varmasti auttaa Hömpän vapaaksi tuskistaan.

Ehdotus oli hyvä, ja herrasväki päätti heti lähteä kaupunkiin.

Hömppä käärittiin vaippoihin ja noustiin rattaille. Isä ja äiti Kiljunen istuivat etuistuimella, Tarapaappa, pidellen Hömppää sylissään, istui äiti Kiljusen syliin Mökö, Luru ja Plättä istuivat takaistuimella. Olipa siinä kuorma hevosen vedettäväksi, ja epämukavaa sekä ahdasta oli heillä kaikilla.

Hömppä sattui olemaan vaiti rattaille noustessa, mutta ei kestänyt kauaakaan, ennenkuin hän päästi kiljahduksen. Hevosen korvat nousivat kauhusta pystyyn ja se läksi kiitämään täyttä vauhtia eteenpäin. Pulla, joka ei sattunut olemaan pihalla silloin, kun matkalle lähdettiin, kuuli kiljahduksen ja riensi heti

jälestä ravaamaan. Ja niin kovaa hevonen meni, että Pulla sai juosta kieli pitkällä suusta.

Hevonen laukkasi ja rattaat keikkuivat kamalasti. Kiljuset saivat pidellä kovasti kiinni, jotta eivät olisi pudonneet rattailta. Ja yhtäkaikki he eräässä mäessä putosivat. Hömppä oli juuri silloin taas päästänyt oikein voimahuudon ja hevonen oli lähtenyt juoksemaan vielä kovempaa kuin ennen. Tien vieressä sattui olemaan kivi, rattaiden pyörä meni sen yli, ja samassa lensivät kaikki Kiljuset niin että roiskahti maantienojaan.

Kun he nousivat maasta, katseli isä Kiljunen, missä heidän hevosensa oli. Se oli juossut pitkän matkaa eteenpäin, kääntynyt sitten ja korvat pystyssä katseli heitä.

— Menkää, pojat, ottamaan hevonen kiinni, ja tuokaa se tänne! sanoi isä Kiljunen.

Mökö ja Luru tekivät käskyn mukaan ja taluttivat hevosen vanhempiensa luo.

— Kyllä me kovaa kyytiä olemme tulleet, sanoi isä Kiljunen, mutta emme me sittenkään asemalle koskaan pääse, vaan jäämme maantienojaan, ellei hevosta saada hillityksi.

Luru keksi silloin siihen sen keinon, että hän ja Mökö menevät hevosen selkään istumaan, jolloin se ei jaksa juosta niin kovaa.

Keksintö oli Kiljusten mielestä oivallinen. Pojat siis istuivat hevosen selkään ja toiset nousivat rattaille ja nyt mentiin eteenpäin. Hevonen ei jaksanut enää

juosta karkua, vaikka se kamalasti pelkäsikin Hömpän kiljuntaa.

Seikkailuitta saapuivat Kiljuset asemalle ja nousivat junaan. Pullan he ottivat matkustajavaunuun mukaansa, sillä heillä ei ollut aikaa toimittaa sitä tavaravaunuun, jossa koiria tavallisesti kuljetetaan.

Hömppä kiljui voimiensa takaa vaunussa, ja seurauksena siitä oli, että kaikki matkustajat muuttivat heti toiseen vaunuun, koska ei kukaan jaksanut tällaista huutoa kuunnella.

Matkalla tapahtui yhtäpäätä häiriöitä. Se johtui siitä, että Hömpän kiljunta oli niin voimakasta, että monella asemalla erehdyttiin ja luultiin sitä koneen vihellykseksi. Ja kun rautatiellä juna viheltää eri monta kertaa sen mukaan, mitä aiotaan tehdä, niin syntyi juuri näistä Hömpän monista huudoista sekaannuksia. Väliasemilla täytyi kantaa muutamia heikkoja ihmisiä vaunuista pois, he olivat nimittäin menneet tainnuksiin, kun olivat niin kovasti säikähtyneet.

Pitkin rautatien vartta läksivät kaikki laitumella olevat lehmät ja hevoset karkuun kuullessaan Hömpän kiljunnan, ja heikoimmat ihmiset lysähtivät polvilleen, niin he säikähtyivät.

Helsingin asemalla syntyi kova melu Kiljusten sinne saapuessa. Asemapäällikkö tuli kysymään, mikä oli hätänä. Isä Kiljunen selitti hänelle menevänsä Hömpän kanssa hammaslääkärin luo ja kysyi, missä sellainen asui.

Asemapäällikkö soitti silloin puhelimella kaikki kaupungin hammaslääkärit koolle. Heitä odotellessa täytyi sulkea liikenne asemahuoneella aivan kokonaan, sillä ihmisiä tulvi sinne aivan tavattomasti. Poliisiketju oli aseman ympärillä estämässä ketään pääsemästä sisään. Kukaan ei tiennyt oikein varmasti, mitä siellä sisällä oli. Kun kuului Hömpän kiljunta, sanoivat muutamat siellä näytettävän uutta hätätorvea, jolla aiotaan ilmoittaa tulipalosta. Toiset väittivät, että siellä oli ulkomaalaisia porsaita kaksisataa kappaletta, ja ne huusivat niin kovaa sen vuoksi, että niiden kuljettamiseksi oli porsaitten hännät sidottu yhteen. Eihän se ollut totta, mutta sellaista monet uskoivat kuullessaan Hömpän äänen.

Jonkun ajan päästä tulivat kaikki Helsingin kuusikymmentäyhdeksän hammaslääkäriä koolle. Näiden joukossa oli kaksikymmentäkaksi naista.

Isä Kiljunen selitti heille asian ja kysyi, kuka heistä ottaisi auttaakseen Hömppää. Silloin kaikki naiset heti juoksivat säikähtyneinä karkuun. Jälelle jäivät herrat. He pitivät hammaslääkäriyhdistyksen ylimääräisen kokouksen, jossa ei kukaan tahtonut kuulla mitään niinä aikoina, joina Hömppä huusi. Kokous päätti, että tämän tieteen vanhan professorin Äyräpään piti ottaa Hömppä huostaansa, mutta hän vakuutti olevansa niin vanha, ettei hän jaksa tuollaista epanaa pidellä. Kysyttiin silloin, kuka lääkäreistä uskaltaa ryhtyä Hömpän hampaanalkuja tutkimaan. Kaikki kieltäytyivät. He

sanoivat, että jos heidän taloonsa viedään tuollainen kirkuva olento, niin kaikki heidän potilaansa karkaavat ainiaaksi pois ja he siis kuolevat nälkään. Silloin hammaslääkäriyhdistyksen kunnian pelasti muuan nuori lääkäri, joka oli urheilija. Hän sanoi:

— On se ihme ja kumma, ellei tuollaista penikkaa saa vaikenemaan!

Niin hän sanoi, sillä hän oli itsetietoinen, hän ei arvannut, mitä on Hömpän hoitaminen, eikä hän suinkaan olisi suostunut tähän, jos olisi tiennyt, mikä häntä odotti.

Lääkärit poistuivat. Muuan vanha hammaslääkäri, joka oli aivan kuuro, eikä ollut ymmärtänyt vähääkään siitä, mistä oli kysymys, taputti Hömppää poskelle ja sanoi:

— Se on hyvin kaunis lapsi ja se hyräilee hyvin somasti.

Samassa oli Hömppä puraissut hänen sormeensa, ja silloin tohtori alkoi »hyräillä». Kun hän meni asemalta kotiaan, heilutti hän koko ajan ilmassa kättään, jonka sormeen Hömppä oli purrut. Ihmiset olisivat varmasti luulleet häntä hulluksi, ellei heillä olisi ollut muuta ajateltavaa.

Se lääkäri, joka oli luvannut Hömppää auttaa, sanoi:

— Lähdetään minun asuntooni. Se on Nikolainkadun varrella lähellä valtionarkistoa.

Ja sinne he lähtivät. Tarapaappa kantoi Hömppää ja Kiljuset astuivat heidän jälestään ja sitten seurasivat

heitä kaikki uteliaat ihmiset. Ja koko ajan Hömppä huusi oikein täyttä voimaa.

He läksivät asemahuoneen luota Hakasalmenkatua pitkin Aleksanterinkadulle. Tungos oli niin suuri, että raitiotieliikenne täytyi pysäyttää, koska vaunut muuten olisivat ajaneet ihmisten päälle.

Kun joukko saapui senaatintorille, oli se jo kasvanut viidentuhannen ihmisen suuruiseksi, lukuunottamatta kaikkia koiria, jotka olivat liittyneet kulkueeseen.

Kun senaatintorin varrella olevassa senaatin talossa kuultiin kamalaa huutoa ja nähtiin suuren ihmisjoukon saapuvan, pelkäsivät kaikki vallankumouksen olevan tulossa. Mutta eihän mikään vallankumous uhannut maata. Hömppä vain huusi ja äitinsä vei hänet hammaslääkärin luo.

Kun oli päästy hammaslääkärin asunnon eteen, menivät Kiljuset sisään ja väkijoukko jäi ulos odottamaan.

Työhuoneessaan sanoi lääkäri:

— Pankaa nyt tuo penikka tuoliin!

Hammaslääkärillä on erikoinen iso tuoli, jossa hän pitää niitä, joiden hampaita korjailee. Tähän Tarapaappa nyt laski Hömpän.

Kun tämä huomasi lääkärin ottavan joitakin aseita käteensä ja arvasi niillä tehtävän hänelle jotain, päästi hän sellaisen huudon, ettei hän vielä koskaan ollut niin kovaa huutanut. Talon sisäpuolelta kuului ensin kummallista rapinaa. Rappaus putoili nimittäin asuntojen

katoista alas ja sitten kuului kamala romahdus. Talossa oleva hissi oli pudonnut murskaksi. Kaikeksi onneksi ei siinä silloin ollut ketään.

— Kyllä siitä, huomaan minä, ääntä lähtee, sanoi lääkäri aivan rauhallisesti.

Kun hän oli urheilija, niin ei hän vähästä säikähtynyt.

Hän kumartui Hömpän puoleen, avasi hänen suunsa ja tahtoi tutkia ikeniä.

Mutta ei Hömppä siitä yhtään pitänyt, vaan tarrasi tohtorin korviin kiinni. Urheilijankin urhoollisuudella on rajansa. Tohtori säikähtyi ja parkaisi hänkin. Ja ennenkuin Kiljuset olivat ennättäneet mitään tehdä, oli hän lähtenyt karkuun ja Hömppä riippui hänen korvissaan.

Ja nyt hän alkoi juosta pitkin Nikolainkatua senaatintorille päin, ja ulkona odottaneet ihmiset juoksivat hänen jälestään. Pian olivat Kiljusetkin ulkona ja kiiruhtivat pelastamaan Hömpän, sillä heidän mielestään oli Hömppä vaarassa eikä suinkaan tohtori.

Mutta tohtori oli nuorempana ollut kilpajuoksija ja hän mennä livisti nyt eteenpäin oikein tulista vauhtia, sellaista kyytiä, että Kiljusetkaan eivät saaneet häntä kiinni.

Tohtori laukkasi senaatin ohitse ja tuli kauppatorille, missä syntyi aivan hirveä hämminki, kun tohtori edellä ja sitten suuri ihmispaljous hänen jälestään ryntäsi sinne. Siinä kaatuivat kumoon torimuljien pöydät,

RINOEL

teurastajien lihat putosivat maahan, maalaisten hevoset pillastuivat. Mutta tohtori hyppeli pöytien yli ja meni suoraan eteenpäin. Meri tuli vastaan. Ei hän joutanut väistämään, vaan putosi sinne. Ja kun hän oli hyvä uimari, niin oli hän pian satamassa olevan altaan toisella puolella.

Kiljuset eivät myöskään joutaneet väistämään, vaan loiskahtivat veteen, samoin suuri joukko heidän jälestään tulevia ihmisiä. Mutta pian olivat kaikki altaan toisella puolella juoksemassa tohtorin jälestä. Iso osa kansaa kiersi kuitenkin altaan ja juoksi rantaa pitkin.

Tohtori meni yhä eteenpäin, nousi Tähtitorninmäelle, ja kun siellä on Haaksirikkoisten patsas, niin hän ei hädässään käsittänyt, mitä hän oikeastaan teki, vaan alkoi kiivetä sitä pitkin. Ensin hän hyppäsi alhaalla makaavan naisen päälle, kapusi sitten nopeasti seisovaa miestä pitkin ja tuli viimein hänen päänsä päälle istumaan. Nyt hän ei enää voinut päästä eteenpäin, siihen hänen täytyi jäädä.

Hömppä irroitti otteensa hänen korvistaan ja olisi kai pudonnut maahan ja loukannut pahoin itsensä, ellei tohtori olisi ottanut häntä syliinsä.

— Missä on meidän Hömppä? huusivat Kiljuset alhaalta.

— Täällä hän on, vastasi tohtori ja nosti Hömpän korkealle.

Hömppä tarttui silloin kuvapatsaan koholle ojen-

nettuun käteen ja tuntiessaan kylmän metallin iski siihen ikenensä. Siinä nyt oli hänen suussaan kerrankin jotain oikein kovaa, mitä kannatti pureskella. Ja Hömppä purikin.

Tohtori koetti kiskaista häntä irti, mutta ei onnistunut. Tasapainonsa hän kadotti tässä hommassa ja tulla loiskahti maahan.

Siellä nyt Hömppä riippui ilmassa, jalkansa ja kätensä kiedottuina kuvapatsaan käsivarren ympärille ja purren sitä.

Ihmiset pelkäsivät Hömpän putoavan ja menevän liiskaksi, mutta isä Kiljunen sanoi:

— Olkaa rauhassa, kun Kiljunen putoo, niin ei hän koskaan loukkaa itseään. Ja kun meidän Hömppä kerran iskee leukapielensä johonkin, niin kyllä se siinä pysyy.

Ja siellä kai Hömppä olisi pysynyt kauan aikaa, ellei kaupungin poliisimestari olisi määrännyt, että lapsi on otettava sieltä pois, koska kuvapatsasta ei kaupunki ollut pystyttänyt sinne sitä varten, jotta imeväiset saisivat sitä pureskella.

Hän lähetti sanan palotorniin ja sieltä tuotiin heti suuret palotikapuut, jotka kohotettiin patsaan nojaan Muuan urhoollinen palosotamies kapusi niitä myöten ja otti Hömpän syliinsä. Ja kerrassaan ihmeellistä, Hömppä ei yhtään pannut vastaan, vaan tuli miehen sylissä iloisesti huudahdellen pois.

Kun Kiljuset ottivat Hömpän syliinsä, sanoi poliisimestari:

— Meidän on tarkastettava, ettei hän vain ole purrut kuvapatsaasta kappaleita.

Hän pisti sormensa Hömpän suuhun. Tämä puraisi, ja parkaisten veti poliisimestari sormensa pois, jolloin siinä näkyi rivi pienten hampaitten jälkiä.

— Kylläpä sillä on terveet hampaat, sanoi poliisimestari.

— Ei sillä ole hampaita vielä. sanoi isä Kiljunen. Ne ovat vasta tulossa. Sitä varten toimmekin hänet kaupunkiin, koska tuskat olivat niin kovat.

— Kyllä minun sormessani on selvät hampaan jäljet, sanoi poliisimestari.

Silloin hammaslääkäri kurkisti Hömpän suuhun. Ja aivan oikein, siellä oli rivi pieniä valkoisia hampaita. Ne olivat kaikki tulleet yht'aikaa esiin. Arvaahan, että Hömpällä sen vuoksi olikin ollut niin kovat tuskat. Mutta hänen purtuaan kuvapatsasta olivat ikenet puhjenneet ja hampaat tulleet esiin.

Näin Hömppä pääsi hammastaudistaan. Kiljuset läksivät iloissaan kotiaan.

---

isällys.

Sivu

Kiljusten perhejuhla 5
Miten Luru joutui sulhaseksi 21
Hömpän ristiäiset 32
Hömpän kehto 47
Hömppä toimittaa Plätän merkilliselle matkalle 55
Hömppä kummittelee 70
Hömppä saa hampaita 80

Suom. kaunok. I.
Finne

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA
120 101 9956